

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA



LXXXIV. évfolyam

11. szám

Komárom, 2013. november

Ára 35 cent

MEGPRÓBÁLTATÁS – ÁTOK VAGY ÁLDÁS?

Mindannyian úgy éljük az életünket, hogy különböző testi, érzelmi és lelki hatások érnek bennünket. Egyszer úgy érezzük, fent vagyunk a „hegyen” és minden nagyszerű: a teremtett világ gyönyörű, az emberek kedvesek, az Úr áldásában élünk. Máskor azonban azon tűnődünk, hogy miért ilyen nehéz az élet, miért viselkednek így velünk az emberek, miért nem törődik velünk az Úr, miért kapjuk a sok megpróbáltatást. Mit mond a Biblia, vagyis maga Isten a megpróbáltatásokkal kapcsolatban? Büntetésből kapjuk azokat vagy valamilyen más okból?

Mindenekelőtt fontos elgondolkodnunk azon, hogy hisszük-e azt, hogy Isten igéjének minden szava igazság és valóság: „...mert ezek az igék megbízhatók és igazak!” (Jel 21,5b). Amennyiben szeretjük az Urat és teljes szívvel hiszünk az ő szavának, akkor nekünk is szól a biztató üzenet: „Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál...” (Róma 8,28a). Ez azt jelenti, hogy minden, ami velünk történik, a javunkra van! Meg kell tanulnunk bízni Istenben és túllátni azokon a dolgokon, amik megviselnek bennünket. Tudatosan elgondolkodni azon, hogy Isten mire akar a nehézségek által megtanítani, és lelki örömmel várni az eredményt, nem megfelelően arról, hogy Ő azt ígérte: minden, ami velünk történik, a javunkra van!

„...a megpróbáltatás munkálja ki az állhatatosságot, az állhatatosság a kipróbáltságot, a kipróbáltság a reménységet; a reménység pedig nem szégyenít meg, mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adatott Szentlélek által” (Róma 5,3b–5). Természetünkön fogva arra vágyunk, hogy ne legyenek nehézségeink, hogy felhőtlen, vidám, sikerekben gazdag életünk legyen. Bizonyos körökben el is kezdett terjedni az úgynevezett *sikerevangélium*: gyógygyulsz, gazdag leszel, sikeres leszel. A Biblia üzenete összességében nem ez! Hanem? Lelki egészség, lelki gazdagság, gyümölcstermő élet... a többi, ha az Úr úgy gondolja, ráadás!

Nagyon is nagy szükségünk van a megpróbáltatásokra, hogy azok által kipróbáltakká legyünk (Róma 5,3b–5)! A próbák teszik erőssé, hitelessé, kipróbálttá az Istennel való kapcsolatunkat. A fájdalomtól könnyes szemben válhat valósággá az Istentől kapott mennyei látás, miszerint nem azért szeretjük Őt, mert mindent megad nekünk, amire vágyunk. Lehet, hogy próbákban lenni nem kellemes, de arra, amit eredményez, arra nagyon is nagy szükségünk van! Amennyiben megtanuljuk az örökkévalóság szemszögéből nézni az életünket, teljesen másként tekinthetünk nehézségeinkre, próbáinkra! „Mert nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük” (Zsid 13,14).



Csalt a látszat

Sportkázik a tiszteletes úr, mondta csalódottan szomszédjának az egyik gyülekezeti tag. Láttam az autójában a fogadási szelvényeket. Hogyan beszélhet hitről, gondviseléséről, mikor szerencsejátékokat játszik? Ő maga egyszerű hívőként komolyan veszi Isten szavát, nem kíséri a szerencsét, hanem Istenre bízta életét – folytatta az asszony. Hogyan hallgassa ezek után az igehirdetését, ha ezt a kettőséget látja a lelkész életében?

Tényleg nem játszott szerencsejátékokat az illető, de autót sem vezetett; különben nem tévesztette volna össze a parkolójegyeket a szerencsejáték szelvényeivel...

Milyen kár, hogy nem a lelkészével beszélte meg a dolgot, hanem más-sal! Ha vele beszélt volna, egy mondatnál el lehetett volna oszlatni a gyanút, esetleg meggyőződhetett volna arról is, hogy a szelvényen levő jelek a parkolási időt jelölik. Nem lett volna „ügy”, ami továbbadva sokak véleményét befolyásolhatja. Sokszor nem is tudjuk, hogy mi okozza a gyanakvás váratlan megjelenését, csak azt érezzük: megfagyott körülöttünk a levegő.

Ki tudja, hány-szor használja ki a nagy összekuszáló, a Diabolosz, tudatlanságunkat, hiányos ismeretünket, a bennünk szunnyadó gyanakvást, rossz emberi tulajdonságainkat arra, hogy meggondolatlan beszéljünk által békétlenséget és bizalmatlanságot gerjesszen közösségeinkben?! Nem ok nélkül mondja Jézus A hegyi beszédben: „Ellenben a ti beszédeitekben az igen legyen igen, a nem pedig nem, ami pedig túlmegy ezen, az a gonosztól van” (Mt 5,37).

Szuhay György

Szabó András

Nagy Gáspár

ŐSZI BÁNAT

*Feketén-fekete csokra az éjszakának
félelmes várakozás a kürtjel utáni csöndre
nem válaszolnak nem jönnek többet*

*nem kopogtatják meg ablakomat
nem köhécselnek és nem is fuldoklanak
mivelhogy ők a holtak*

*nem voltam mellettük
mit sóhajtottak mit üzentek
kaszájuk sarlójuk nyári rendben
hajnali ködöt és harmatot arattak
mit üzenhettek mit mondhattak?*

*nyárvég torlódik hiányukkal
ragaszkodik az élő körömmel-foggal
emlékeihez: félországnyi tarló
fölött utazik a teliholddal*

*és angyalok fújják a kürtöt
reszketnek verítékeznek udvarok kertek:*

*mert feketén-fekete csokrát az éjszakának
körülhordozza már az őszi bánat*

Az ÚR színe előtt

Mindenható Isten és Úr Jézus Krisztus, Te atyai ige és örök igazság, irgalmas Megváltó, legkegyelmesebb Bíró! Mennyire érthetetlenek a Te ítéleteid gyermekeid felett, milyen szörnyű vagy a gonoszokkal és milyen szeretetteljes a jókkal szemben! Íme, én, a Te bűnös gyermeked, alázatosan és remegve járulok eléd. Jövök Tehozzád, aki örök igazság vagy, aki előtt minden titkok nyilvánvaló, akinek a szeme áthatol nemcsak azon, amit az ember művel, hanem a legbensőbb alapjain is. Halálosan megsebezve jövök Tehozzád, mivel Te, Istenem, az élet gyógyszer vagy. Íme, megmutatom neked a sebeimet. Íme, megvallom neked bűneimet. Uram, ha akarod, segíthetsz nekem. Egyedül Te vagy rá képes. Hallgasd meg imádságomat, teljesítsd szívem kívánságát, lakasd jól az éhezőt, frissítsd fel a szomjazót, gyógyítsd meg a beteget, hiszen egyedül Te vagy az, aki megteheted. Te irgalmas samaritánus vagy, ne kerüld el sebesült szolgálodat, hanem öntsd nyílt sebembe az együttérzés olaját és borát. **Ámen.**

Johann Tauler

kül elfogadja Isten akaratát, mert tudja: ha bízunk Istenben, végső soron tényleg minden a javára van. Ráadásul – nekünk már elképzelni is nehéz! – bármilyen (még a legnemesebb szándékú) verseny, versengés, rivalizálás is csak egy Istennek háttal fordító világban létezik. Ezért Isten megengedi, hogy valamelyik csapat győzzön. Abban a világban, amelybe Isten az első emberpárt (Ádámot és Évát) eredetileg behelyezte, nem volt versengés (hogy például melyikük ér előbb a patakhöz).

Sajnos minél inkább távolodunk a teremtetési rendtől, annál hajlamosabbak vagyunk rossz kérdéseket feltenni, mert egyre kevésbé vagyunk képesek látni Isten eredeti elgondolását velünk kapcsolatban. A Szentírás azonban beszél a megromlott állapotnak a helyreállításáról is, ahol többé semmiféle versengés nem lesz, mert mindenki eleve győztes lesz, aki Jézus Krisztusban új életet nyert. Miként lehet ezt elérni? „*Ki kétkedőn boncolja Őt, / Annak választ nem ad, / De a hívő előtt az Úr / Megfejtí önmagát!*” (223. hallelujah). Indulni, mozdulni, ha töredékes hittel is, de keresni Isten, elkezdni egyszerűen megszólítani, imádkozni hozzá. Szükség esetén eligazítást kérni élő hitű emberektől: ez a dolog titka. Mert Istennel a brazilok és a portugálok is csak győztesek lehetnek. Nélküle pedig örökre vesztes marad a sokszoros olimpiai vagy világbajnok is.

Vámos Béla

GONDOLATOK KINEK AD ISTEN GYŐZELMET?

A portugál focicsapat a meccs kezdete előtt összekapaszkodva győzelemért imádkozik. A brazil csapat ugyancsak a győzelemért imádkozik. Melyik imádságát hallgatja meg és melyik csapatot segíti meg Isten? – tette fel a kérdést egy szkeptikusan gondolkodó személy egy vitaest keretében.

Amennyiben valaki feltételezi Isten létezését, feltételeznie kell azt is, hogy egy mindenható és szuverén Teremtő hatalmáról beszélünk. Valamint, hogy ez az Isten a világ kezdetétől kijelenti: halálosan szereti teremtményét, az embert, akivel örökké tartó boldogságban szeretne lenni. Azt is tudjuk azonban, hogy mivel az ember ellene fordult Istennek, a bűn miatt egy abnormális állapot keletkezett. Mindezt megértve már nem is olyan nehéz elfogadni, hogy Isten nem emberként gondolkodik, hanem nagyobb és mélyebb összefüggésekben vizsgálja és irányítja a dolgokat. „*Mert amennyivel magasabb az ég a földnél, annyival magasabbak az én útjaim a ti útjaitoknál, és az én gondolataim a ti gondolataitoknál*” (Ézs 55,9). Irányítja, igazgatja és tartja még a világot az ember által „teremtett” kaotikus állapotok között is.

Ha a portugál és a brazil focisták nemcsak megszokásból imádkoznak a pályán, hanem őszintén, alázattal és „tiszt szívvel emelve az ég felé”, akkor valószí-

nűleg benne lesz az is, amire Jézus tanított: mindazáltal ne az én akaratom legyen meg, Atyám, hanem a tied!

A fentiekben megfogalmazott kérdés tehát igazán csak az Istenben nem hívőknek dilemma, hiszen a benne hívők nem csupán tudják, de értik is az ige jelentését: „*Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál*” (Róma 8,28a). Ezért a hívő ember komolyan is gondolja: „*...legyen meg a te akaratod!*” Isten természetesen mindkét csapat őszinte imádságát meghallgat-



ja, de Ő szuverén Úr, akinek nem parancsol senki, így belátása és tetszése szerint dönt. Végső célja pedig nem egy focimeccsen aratott győzelem, hanem az, hogy a tőle elszakadt életünk hozzá visszataláljon és vele örökké tartó boldogságban éljünk – itt a földi létben és azután is. Ezért a hívő focista a hívő asztaloshoz és kamionsofőrhöz hasonlóan lázongás nél-

Nyáron Istentől rendelt esemény következett be egészségi állapotomban: a fejemen képződő rosszindulatú mirigyos daganat sürgős eltávolítására volt szükség. Az előírt időpontra be is mentem a kórházba, és csendes imádkozással vártam a műtetre.

Izgalmamat Isten igei üzenetei csendesítették le. Előző héten az Evangélikus Életben jelent meg bizonyágtevő írásom *Jézus a mi gyógyítónk* címmel. Akkor még nem is sejtettem, hogy erre a biztatásra hamarosan nekem is szükségem lesz. Ebben az írásomban arról tettem bizonyágot, hogy sokszor tapasztaltam meg: lelki gyógyulásom után a testi gyógyulásom is bekövetkezett. A kapott lelkierő mindig gyógyító hatású volt.

Éppen ezért tudtam, hogy most is Jézushoz kell vinnem a bajomat, mert Ő most is azt kérdezi tőlem: „Akarsz-e meggyógyulni?” (Jn 5,6b). Eddig mindig azt tapasztaltam, hogy amikor hozzá fordultam, mindig segítségemre sietett – lelki és testi gyógyítással. Ezért most is kerestem a vele való kapcsolatot igéje útján. Feleletei gyorsan meg is érkeztek: „De akik az Úrban bíznak, erejük megújul” (Ézs 40,31a). „Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened! Megerősítek, meg is segítek, sőt győzelmes jobboldal támogatlak” (Ézs 41,10). Ezeket a Bibliaolvasó kalauzunk soron következő fejezeteiből kaptam. Ugyanakkor e-mailen is érkezett egy biztatás egyik nagyon kedves testvéremtől: „Benne reménykedünk!” (2Kor 1,10b).

E gazdag biztatással pár nap múlva lelkileg megerősödve már ott feküdtem a műtőasztalon. Miközben a főorvos végezte a bőrátültetést, én magányos imádságban köszöntem meg Istennek igei biztatásait, és bűnbánó lélekkel kértem lelki gyógyítását is. A műtét fájdalommentesen zajlott. Még alig fejeződött be Istennel való beszélgetésem, a műtét sikeresen véget is ért, és én boldog lelki megbékéléssel, csendes imám nyomán bűnbocsánatot nyertem, s elkezdődött a testi gyógyulásom is. Nyugtató fájdalomcsillapítót csak este kértem, hogy nyugodtan aludhassak. Békés éjszakám volt – telve Isten iránti hálaadással.

A műtét utáni napon bekötözött sebbel sétáltam végig a folyosón. Érdekel, milyen betegekkel vagyok együtt

ISTEN KÜLDETÉSÉBEN JÁRVA

Betegek között betegen is szolgálva

a sebészeti osztályon. Nagyon elszomorított, amit láttam. Több féllábú, tolószékkel közlekedő rokkant beteg volt a folyosón; a négy személyes kórtermekben bekötözött arccal, lábakkal, gyötörtén és bizonytalanul, szomorúan néztek aggódva a jövőbe. Az érszűkületes betegek közül néhányan a folyosón ülve, lábukat simogatva, alig leplezték sirásukat a reménytelenség miatt.

Az első folyosói sétám alkalmával nem mertem megszólítani senkit sem; attól tartottam, megbántom őket érdeklődéssel. Esti imámban viszont sokat könnyörögtem értük.

A következő napon már beszélgetni kezdtem a szobatársammal Isten gyógyító hatalmáról, és felkínáltam neki a bevitt bizonyágtételemet. Elfogadta. Ennek nagyon örültem, mert ez jó alapot adott a további beszélgetéseinkhez. Elfogadó lélekkel nyilatkozott a bizonyágtételemről, s megindult közöttünk a további lelki beszélgetés. Ezt követően már bátrabban álltam szóba több szenvedő beteg testvéremmel. Elutasítást egyiktől sem kaptam. A harmadik napon már a folyosón üldögélő, jövőjükéről reménytelenül gondolkodó



betegeknél is megálltam egy pillanatra. Beszélgetni kezdtünk bajainkról. Én bátran mondtam el, hogy nekem csodálatos gyógyítóm van: Jézus. Én az ő gyógyító hatalmát már sokszor megtapasztaltam életemben. Boldogan mondtam el, hogy Ő csodálatos gyógyító hatalommal rendelkezik, mert nemcsak testileg tud gyógyítani, hanem lelkileg is, mert arra is szükségünk van.

Megemlítettem, hogy az eddigi földi életemet sok isteni csoda kísérte. Többeszer volt életem a halál közelében. Tízévesen 41 fokos lázban vívtam haláltusámat a lévai kórházban. Isten megőrző kegyelme életben tartott. 1947-ben a tüdőbaj halálkórja támadott meg és é-

reztette velem a halál közelségét, de Ő megmentett. Hit által meggyógyultam. Három évvel ezelőtt, alig mérhető pulzussal, 260-as vérnyomással, szívritmuszavarral feküdtem a szekszárdi kórház kardiológiai intenzív osztályán, mások haláltusáját hallgatva imádkoztam. Imám meghallgatásra talált. Elmúlt az életveszélyem, és a kilencnapos kórházi kezelés alatt sokaknak tettem bizonyágot Isten gyógyító csodáiról. Többekkel együtt imádkoztunk, Bibliát olvastunk a kórteremben. Boldog voltam, hogy betegségemben is az Urat szolgálhattam. Mindezek a példák azt bizonyítják: „Csak az Úrnak nagy kegyelme, hogy még nincsen végünk. [...] Meg-megújul minden reggel az ő nagy irtalma” (332. hallelujah).

Külön hálaadásra ad okot az is, hogy hét testvér közül én még élek. Az utolsó testvérem négy évig tartó vakság után halt meg. (Az írásos bizonyágtételemet ő is elfogadta.) Hát nem nagy kegyelem ez, hogy én még élek és szolgálhatom az én megváltó Uramat!?

Mindezek után arra gondoltam, hogy milyen nagy szükség lenne a sebészeti osztályokon is a betegek lelki gondozására. Írásommal erre szerettem volna felhívni a figyelmet.

Szenczi László

Előbb vagy utóbb mindenkit érnek csapások. Ilyenkor vagy elkeseredve, dacosan, kedvtelenül, cinikusan kerül ki szenvedéseiből, vagy pedig megnemesedett lélekkel, mélyebb állhatatossággal, gazdagabb szeretettel és erősebb bizalommal Istenben.

(Harry Emerson Fosdick)

Vannak betegágyak, melyek több megtérést gyümölcsoznenek, mint némelyik szószék.

Az isteni gondviselés hőmérőt helyez a szenvedés tüzes kemen-céjének ajtajára, és gyorsan ügyel a kemence hőfokára.

(Spurgeon)

Isten nem mondja: szenvedjete minél többet, ez erény és kötelesség, viszont tudnod kell: a fájdalmat is felvette programjába.

(Prohászka Ottokár)

Ebben a züllő, elistentelenedő és uniformizálódó világban, a különcök és csodabogarak közt egy lelkésznek még külső megjelenésében is nehéz tartania magát, amennyiben az említett meg hasonlások hatással vannak rá.

A református lelkészi – akár liturgiális, akár közéleti – öltözék milyensége, ha nem is bibliai, de egyháztörténeti s ezzel párhuzamosan teológiatörténeti alapokra nyúlik vissza. A református egyház szolgálattelvői nem használnak liturgikus színeket a liturgikus öltözékükön (palást aláöltözéssel együtt), a reformátori teológiai fejlődés következtében (színszegénysége ellenére) mégsem mentes a teológiai szimbolikától: az üzenet-alakíság-elegancia-megjelenés egységének hordozója.

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház belső használatú protokollszabályzata szerint a liturgikus öltözéknek mindig teljesnek kell lennie (10. § 4. bek.), s meghatározó színkombinációja a fekete-fehér (a fekete színt kiváltó árnyalat lehet a fekete színskála peremén található sötét szín is). A református lelkész liturgikus öltözékének az össz-színhatása tehát: fekete-fehér.

A 21. század második évtizede hozta magával a lelkészek körében az öltözék átgondolásának igényét. Korunk református liturgiájának formavilága azt mutatja, hogy a lelkészi öltözet egyre jobban színesedik. Egyes vélemények szerint ki kell bújni a fekete-fehér színekből, a gyászos hangulatot keltő palástból, és a palást alatti öltözékében ugyancsak az elmúlás boruját hordozó lelkészt ki kell „szabadítani”.

Egyre többször szembesülünk azzal a jelenséggel, hogy lelkész a palást alatt színes nyakkendőt, inget, testdísz stb. visel, az „önfelszabadítás” illúziójával... Helyes-e ez a tendencia? Szükség van-e öltözet-teológiánk átgondolására; tudjuk-e egyáltalán, mit sugall a református lelkész liturgikus öltöze?

A református palást kialakulásának több elmélete van. Az egyik szerint a 14. századból ismert, pásztorok által használt szürre hasonlít mind szabásában, mind pedig rendeltetésében. Egy másik a 17. századi francia abbék hosszú, nyakon összeköthető palástjából eredeztet. És van egy harmadik elképzelés is, mely szerint a reformátori (lutheri, Zwingli-i, kálvini) akadémikus talárra emlékeztet – a lelkészi felkészültséget, biblikus jártasságot szimbolizál. Ez a felismerés azt a megállapítást erősíti, hogy a református palást szimbolikájának az emberi

Üzenet-alakíság-elegancia-megjelenés A palástról, avagy mit visel a lelkész?

tényezőnél összetettebb és emelkedetebb üzenete van.

A puritán reformátori teológia ezt sugallta: a palást által takart, az Isten igéjét hirdető embernek csupán a szája fedetlen, míg az embert teljesen leszűrkiti a palást, háttérbe helyezve – az isteni ige szabad előretörése érdekében – az emberit. A református lelkészi öltözet teológiája éppen az esendőt, a gyarlót, a kihívót és bajvívót, az embert kívánja elrejtetni, kifejezetten leszűrkiteni az igére figyelmező gyülekezet előtt, akinek akkor és ott, abban a pillanatban, amikor Isten megszólal, nincs jelentősége, mert az emberi tényező sosem lehet egyenrangú az istennel, még ha az Úr igénybe is veszi az embert az üzenete továbbítására – mert az üzenet mindig elsődlegesebb a hírnök-nél.

Jézus azt mondja: „*Én vagyok a világ világossága*” (Jn 8,12a). Ő prizmatikus lelki erővel magában rejti a fény minden színét, és a színskála egyedüli birtokosaként színesítheti meg az ember leszűrkitült életét. Az ember – a bűn természeténél fogva – a szürke árnyvilágba sodródott, ahonnan Isten szivárványos és Krisztus-vér-piros szövetség-ereje tudja csak kiszabadítani. A református liturgikus öltözéknek tehát azért kell teljesnek lennie, mert Isten öltözékkel fedte el az ember bünszégénét (IMóz 3,21) maga és minden ember előtt; fekete-fehérre „leszűrkitettnek” pedig azért kell lennie, mert az



embernek mindig Isten mögött kell állnia: sosem kerülhet Őnála közelebb a gyülekezethez (különben nem pásztor, hanem vezérré válik). Az ember sohasem önmaga, csakis Isten által válhat színessé! A református öltözet-teológia tehát továbbra is a fekete-fehér színkombinációt tartja helyesnek.

Az egyház fentebb említett protokollszabályzata azt is megjegyzi, hogy „*a lelkész a szolgálati méltóság küllemével jelenik meg*” (10. § 6. bek.). Ezt elsődlegesen a lelkész közéleti megjelenésére (nem szolgálati alkalmakra) írja elő, ám ha a kevesebbre vonatkozik, akkor érvényes a többre is: vagyis a szolgálati alkalmakra is. Szomorú tény, hogy a lelkészek meg-

jelenése minden tekintetben egyre slaposabb: hiányos, rosszul választott aláöltözetek; begombolatlan ingek; laza vagy félrecsúszott, színes nyakkendők; sportos, profán stílus keveredése a palást eleganciájával, az alkalmakhoz nem illő stílus stb. Elfogadhatatlan és megmagyarázhatatlan például az a helyzet, amikor egy ünnepi rendezvényen egy polgármester (mint közjogi személy, a világi hatalom képviselője) a tikkasztó melegben öltönyben, begombolt gallérú ingben, nyakkendőben méltóságot sugároz, míg a mellette álló, az isteni ige tekintélyét képviselő lelképásztor kigombolt ingben és palástban hirdeti a rá bízott üzenetet. Milyen benyomást kelt ez a látvány a hallgatóságban? Holott a papi öltözékkel kapcsolatos öszövétségi meghagyások is a profán világtól való egyértelmű elkülönülést kívánták meg a papságtól a szakrális feladatok végzésekor...

Isten igéje mindig ünnepre ad okot az embereknek. Ezt bibliás őseink felismerték, és – hagyatékukként – hitese egyháztagjainkat még mindig ünneplőben láthatjuk templomainkban. Ne adja fel a lelkészi kar se ezt az öltözet-teológiát! Valóban nem az öltözet teszi az embert, de az öltözet nagyon is képes visszaadni az ember bünszégénét és az azzal járó kísértésnek, a vágyaknak, az Isten mellett megértett helyünknek, a bűnbánatnak vagy éppen a bűnbánatatlanságnak a karakterét. Az elegancia nem anyagi kategória, hanem eszmei; a maga latinus értelmében valamely képviselt ideát a legtökéletesebb alakísággal is ki akar fejezni. Isten mint a tökéletesség tökéletessége az eleganciának egyszerre minimum és maximum oka is, vagyis kikerülhetetlen, hogy az isteni ígét a tőlünk telhető legnagyobb tisztességgel és választékossággal ünnepeljük meg.

Az egyre erőteljesebben szétszívargó profanizálódás nem kebelezheti be az egyházat: ehhez egyetlen – a szakrális szolgálatokra elhívott – személy sem asszisztálhat. A lelkészi liturgikus öltözék teológiájának két pillérét – a reformátor-teológiai, az őseinken keresztül igazolt örökséget és az abban megformálódó szimbolikus üzenetet az ember Istenhez mért viszonyáról és arányairól – nem lehet sem feladni, sem felcserélni és legkevesebé az emberi igényekhez alakítani; mert akkor kicsit kevesebb lesz az, amit eddig igazságként hirdettünk, és kicsit több, amihez voltaképpen semmi közünk.

Rákos Loránt

A rejtőzködő bibliafordító KÁROLYI GÁSPÁR

Nagyon keveset tudhatunk arról a férfiúról, aki az egyik legismertebbé vált magyar protestáns nevet hordozta. Esetében olyannyira elcsépelet lenne az a fordulat, hogy a neve fogalommá vált, hogy nem is említjük ilyen vonatkozásban (valószínűleg maga is tiltakozna ellene). Az viszont tény, hogy a csapatmunkában készült első teljes magyar nyelvű bibliafordítást – köszönhetően az újabb és újabb kiadású Bibliák címlapjának – az ő neve fémjelzi, sőt a mai Európa egyetlen református egyetemének is ő a névadója – Károliként.

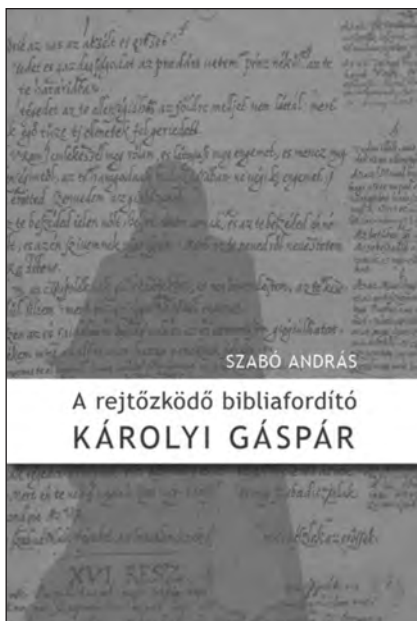
A róla készült monográfia szerzője, **Szabó András** irodalomtudós évtizedeket szentelt a „rejtőzködő bibliafordító” élete és a bibliafordítás körülményei kutatásának. Elfogadjuk tőle, amit másokkal egyetemben állít: akár latinosan Károliként, akár Károlyiként emlegetjük, a név helyes ejtismódja: Károlyi.

A kor névadási szokásait figyelembe véve egyértelműnek tűnik, hogy a mai Nagykároly húzódik meg mögötte mint születési hely. Születési éve ismeretlen, a szerző 1535 tájékkára teszi. Egy adat alapján feltételezhető, hogy 1549-től Brassóban járt iskolába (bár Nagybánya későbbi, azonos nevű városbírája is lehetett az a diák). A legelső biztos pont az életéből 1556. március 11-e, amikor is beírták őt a wittenbergi egyetem anyakönyvébe. Nem tudjuk, hány évet tanult ott (magiszteri címet nem szerzett), 1562-ben viszont Szatmár városában találjuk. 1563 végén pedig már Göncön tölti be az első papi tisztséget. (Gönci plébánosként írta alá a *Két könyv* című, Debrecenben napvilágot látott munkája ajánlását. A Biblián kívül egyetlen fennmaradt munkájában a Magyar Királyság romlásával, illetve a végidők jeleivel foglalkozik.) 1584-től Tállyán lelkeskedik, 1587-től ismét Göncön tevékenykedik – egészen 1591 utolsó napjaiban bekövetkezett haláláig.

Nagyjából ezek az évszámok adják Károlyi életének keretét, melybe a kassavölgyi esperesi tisztség viselése is belefért. S közben elkészült a monumentális mű, szíve vágyának megfelelően, amint Szenci Molnár Albert tollából – aki diákként hordozta a nyomtatásra szánt lapokat Gönc és

Vizsoly között – ismerjük: *„És mikor már az könyv nyomtatattnék is, egynehányszor hallottam, hogy fohászkodván így szólt: Csak az Isten addig éltesse, míg ez Bibliát kibocsáthassam, kész leszek meghalni és az Krisztushoz költözni. És kívánságát megnyervén az istenes vén ember két esztendővel azután elköltözött az szentek lelkeinek főpásztorához és pispekéhez, kinek dicsőségét öregbíteni ez könyvnek kibocsátásával is kívánta.”*

És mi az a „rejtőzködés”, ami jelzőként a könyv címébe is bekerült? Károlyi így ír a Bibliához fűzött előjáró beszédben (Szabó András megfogalmazásában a protestáns bibliafelfogás legteljesebb magyar nyelvű összefoglalása) a fordítás támogatói-



ról: *„...annyira nem igyekeztek ez dologban ez világi híre és tisztességre, hanem csak az Isten tisztességére, az ő házának épülésére, hogy az ő magok nevét is nem akarták ide beírni, meglegedvén azzal, hogy az ő nevek az életnek könyvében be legyen írva.”*

Károlyi Gáspár életére is érvényes ez a szemlélet. Nem akarta önmagát megörökíteni: nem maradt fenn naplója, nem készítette el az arcképét, nem írta meg önéletrajzát. S bár rendkívül jó és számunkra hasznos, amit a szerző *„a nehézségek ellenére”* össze tudott szedni az életéről – bele-

ágyazva a kor történéseibe, a protestáns hitvitákba, az egyház szervezeti struktúrájának kialakulásába –, a bibliafordítónál tényleg fontosabb a mű, különösen annak hatalmas pályát befutott utóélete.

A bibliafordító emlékét szorgosan ápolja egyházunk (a Biblia kiadása 300. évfordulóján szobrot állítottak neki Göncön, 1999-ben ugyanott megnyílt a Károlyi Gáspár Múzeum és Bibliakiállítás; az évente megrendezett Károlyi Gáspár Napoknak Gönc, Vizsoly és Nagykároly váltakozva ad otthont stb.), az érdemét tekintve azonban mindennél beszédesebb a nagy művel kapcsolatos tény: *„Javított kiadásaival együtt számtalva ez a legtöbbször, legnagyobb példányszámban kiadott magyar könyv”,* amelynek *„a nyelve beépült a népnyelvbe, sőt az egységes magyar irodalmi és köznyelv kialakulását is nagymértékben segítette.”*

A. Kis Béla

(Kálvin Kiadó, Budapest 2012)

Feladvány

Miért hívjuk vizsolyi Bibliának is a Károlyi-féle Bibliát?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **december 15-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapra vagy emailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A szeptemberi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint az „egy nyáj, egy pásztor” a **Jn 10,16**-ban van megírva.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Borbély László** (Gúta), **özv. Kovács Lajosné** (Nagysalló) és **Révész Emma** (Iske).

Mindhárman dr. Imre Ernő **500 gondolat** című könyvét kapják ajándékba. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Miután a Szlovák Köztársaság Statisztikai Hivatala 2012 februárjában közzétette a 2011-es népszámlálás adatait, köztük olvasóinkkal: a reformátusok száma a 2001-ben kimutatott 109 735 lélekről 98 797-re csökkent.

A felekezeti statisztika már településekre bontva is hozzáférhető, így már pontosabb képet alkothatunk arra nézve, hogy merre tartanak mikroközösségeink. A községsoros bontás jelen számunkban megkezdett közlésével (vagyis hogy az adott településen hány személy vallotta magát reformátusnak) azt céloztuk meg, hogy a „településkép” ebbéli megismerése is segítse önismeretünket.

Mivel már van korrekt összevetési alap, a fent említett 2001-es népszámlálás, annak adataival összevetettük a 2011-es számokat. (Emlékeztetőül: 1991-ben csak az előzetes eredmények voltak korrektek, mert a definitív eredmények közlésénél egyházunkat összemosták a Szlovákiai Evangélikus Egyházzal.) A felekezeten kívüliek és ismeretlenek arányának kiszámításával és összehasonlításával, tehát a vallástalanok kimutatásával pedig azt szeretnénk demonstrálni, hogy milyen közeget fogja körül a reformátusokat, illetve mekkora missziós potenciállal bírhat az adott református közösség.

A községsoros adatokat hatalmas munkával átrendezve (a hivatalos, járason-

Hányan vagyunk?

REFORMÁTUSOK A SZÁMOK TÜKRÉBEN

kénti közzétételtől eltérően) egyházmenyénként tárjuk egyházunk nyilvánossága elé. Az összeállítás elkészítésében segítségünkre voltak az esperesek, akiktől megkaptuk az esperesi hivatalok által vezetett gyülekezeti beosztásokat, jórészt beleértve a szórványokat is. A kimutatásba beemeltünk minden olyan települést, ahol a reformátusok száma eléri a húszat (esetenként kisebb közösségeket is, ha az esperesi tájékoztatás szerint van ott szervezett egyházi élet).

A közlés szempontjából a legegyszerűbbnek és legkézenfekvőbbnek az ábécérend kínálkozott volna, ám célunk az is, hogy a református egyháztag – akinek ritkán van módja egyben látni az egyházmegyét – képet kapjon arról is, hogy mely településhez (gyülekezethez) mely más települések tartoznak egyházigazgatásilag. A helyzetet azonban több tényező is bonyolítja. Vannak olyan egyházközségek, amelyek közigazgatásilag egyetlen település területén munkálkodnak (pl. az Ekecsi Református Anyaegyházközség és az Apácaszakállasi Református Anyaegyházközség közigazgatásilag egyaránt Ekecs település részeként éli az életét, tehát a statisztikából nem olvasható

ki külön az ekecsi és az apácaszakállasi reformátusok száma). A leányegyházközségek teljesen nyilvánvaló hovatartozásán túl némely anyaegyházközség két település nevét használja a megnevezésében (pl. Lakszakállas-szilasi Református Egyházközség), újabbán társegyházközségeink is vannak (pl. Padány-böggellői Református Társegyházközség), illetve a szórványok besorolhatósága is nehézségekbe ütközik.

Utóbbiak feltüntetése során (amennyiben az esperesi tájékoztatás nem volt elegendő, illetve az esperes maga is tanácstalan volt) térképet is használtunk – tehát a kisebb-nagyobb nem szervezett közösségeket azon település alá írtuk be, ahova véleményünk szerint célszerű lenne a tartozásuk.

A táblázatban az anyaegyházközségek alatt beljebb tördelve állnak a fenti kategóriák valamelyikébe tartozó települések, magyarul: a beljebb kezdődő településnevek mindenképpen valamiféle egységet mutatnak a felettük és a sor elején álló anyaegyházközségekkel.

A. Kis Béla

POZSONYI EGYHÁZMEGYE

| A község neve | Lakosok száma | Reformátusok száma | | | Reformátusok aránya | Felekezeten kívüliek | | Ismeretlenek | | Vallástalanok aránya |
|------------------------|---------------|--------------------|------|-----------|---------------------|----------------------|--------|--------------|--------|----------------------|
| | 2011 | 2011 | 2001 | Különbség | | száma | aránya | száma | aránya | |
| Alistál | 1894 | 669 | 779 | -110 | 35,32% | 81 | 4,28% | 51 | 2,69% | 6,97% |
| Nyárasd | 3045 | 101 | 91 | 10 | 3,32% | 307 | 10,08% | 123 | 4,04% | 14,12% |
| Vásárút | 2160 | 53 | 46 | 7 | 2,45% | 123 | 5,69% | 52 | 2,41% | 8,10% |
| Benkepatony | 1961 | 171 | 175 | -4 | 8,72% | 179 | 9,13% | 85 | 4,33% | 13,46% |
| Gelle | 1897 | 26 | 16 | 10 | 1,37% | 102 | 5,38% | 43 | 2,27% | 7,65% |
| Lég | 2527 | 42 | 36 | 6 | 1,66% | 228 | 9,02% | 304 | 12,03% | 21,05% |
| Csicsó | 1292 | 471 | 544 | -73 | 36,46% | 192 | 14,86% | 58 | 4,49% | 19,35% |
| Kolozsnéma | 520 | 103 | 130 | -27 | 19,81% | 48 | 9,23% | 74 | 14,23% | 23,46% |
| Komáromfűss | 698 | 88 | 91 | -3 | 12,61% | 112 | 16,05% | 19 | 2,72% | 18,77% |
| Csilizpatas | 832 | 467 | 527 | -60 | 56,13% | 41 | 4,93% | 14 | 1,68% | 6,61% |
| Csilizradvány | 1205 | 442 | 469 | -27 | 36,68% | 222 | 18,42% | 33 | 2,74% | 21,16% |
| Balony | 756 | 54 | 41 | 13 | 7,14% | 39 | 5,16% | 24 | 3,17% | 8,33% |
| Diósförgepatony | 1678 | 224 | 270 | -46 | 13,35% | 89 | 5,30% | 117 | 6,97% | 12,27% |
| Szentmihályfa | 915 | 47 | 42 | 5 | 5,14% | 47 | 5,14% | 87 | 9,51% | 14,65% |
| Dunaszerdahely | 22 477 | 1616 | 1841 | -225 | 7,19% | 2601 | 11,57% | 2262 | 10,06% | 21,63% |
| Bős | 5361 | 170 | 156 | 14 | 3,17% | 186 | 3,47% | 102 | 1,90% | 5,37% |
| Kisudvarnok | 1038 | 69 | 57 | 12 | 6,65% | 68 | 6,55% | 15 | 1,45% | 8,00% |
| Nagyudvarnok | 1028 | 47 | 31 | 16 | 4,57% | 55 | 5,35% | 31 | 3,02% | 8,37% |
| Dunatókés | 510 | 24 | 16 | 8 | 4,71% | 23 | 4,51% | 18 | 3,53% | 8,04% |
| Pozsonyeperjes | 1477 | 21 | 12 | 9 | 1,42% | 115 | 7,79% | 43 | 2,91% | 10,70% |
| Egyházkarcsa | 1254 | 40 | 24 | 16 | 3,19% | 43 | 3,43% | 45 | 3,59% | 7,02% |
| Királyfiakarcsa | 1039 | 23 | 35 | -12 | 2,21% | 61 | 5,87% | 57 | 5,49% | 11,36% |
| Ekecs + Apácaszakállas | 3677 | 1102 | 1082 | 20 | 29,97% | 398 | 10,82% | 50 | 1,36% | 12,18% |
| Bogyarét | 203 | 22 | 22 | 0 | 10,84% | 6 | 2,96% | 9 | 4,43% | 7,39% |
| Gellér | 468 | 259 | 297 | -38 | 55,34% | 71 | 15,17% | 38 | 8,12% | 23,29% |
| Bogya | 372 | 167 | 202 | -35 | 44,89% | 63 | 16,94% | 32 | 8,60% | 25,54% |

| A község neve | Lakosok száma | Reformátusok száma | | | Reformátusok aránya | Felekezeten kívüliek | | Ismeretlenek | | Vallás-talanok aránya |
|--|---------------|--------------------|------|-----------|---------------------|----------------------|--------|--------------|--------|-----------------------|
| | 2011 | 2011 | 2001 | Különbség | | száma | aránya | száma | aránya | |
| Jóka | 3906 | 162 | 170 | -8 | 4,15% | 192 | 4,92% | 111 | 2,84% | 7,76% |
| Illésháza + Bélvata + Kismagyar + Tonkháza | 2203 | 72 | 65 | 7 | 3,27% | 101 | 4,58% | 113 | 5,13% | 9,71% |
| Hegysúr | 756 | 33 | 32 | 1 | 4,37% | 56 | 7,41% | 22 | 2,91% | 10,32% |
| Nagyfödemes | 4330 | 27 | 22 | 5 | 0,62% | 449 | 10,37% | 127 | 2,93% | 13,30% |
| Kulcsod | 368 | 299 | 317 | -18 | 81,25% | 8 | 2,17% | 12 | 3,26% | 5,43% |
| Lakszakállas | 1218 | 329 | 380 | -51 | 27,01% | 229 | 18,80% | 32 | 2,63% | 21,43% |
| Szilás | 473 | 89 | 93 | -4 | 18,82% | 64 | 13,53% | 13 | 2,75% | 16,28% |
| Nagymad | 528 | 133 | 130 | 3 | 25,19% | 26 | 4,92% | 28 | 5,30% | 10,23% |
| Albár | 597 | 33 | 35 | -2 | 5,53% | 31 | 5,19% | 21 | 3,52% | 8,71% |
| Csallóközkürt | 1168 | 35 | 33 | 2 | 3,00% | 34 | 2,91% | 23 | 1,97% | 4,88% |
| Hegyéte | 1259 | 83 | 37 | 46 | 6,59% | 130 | 10,33% | 32 | 2,54% | 12,87% |
| Nyékvárkony | 2578 | 49 | 53 | -4 | 1,90% | 99 | 3,84% | 181 | 7,02% | 10,86% |
| Pódatejed | 877 | 43 | 53 | -10 | 4,90% | 49 | 5,59% | 85 | 9,69% | 15,28% |
| Nagymegyer + Izsap | 8859 | 1623 | 2007 | -384 | 18,32% | 1493 | 16,85% | 1020 | 11,51% | 28,37% |
| Nemeshodos | 1456 | 364 | 431 | -67 | 25,00% | 129 | 8,86% | 77 | 5,29% | 14,15% |
| Nagyabony | 1448 | 193 | 216 | -23 | 13,33% | 88 | 6,08% | 86 | 5,94% | 12,02% |
| Nemesócsa | 2462 | 1038 | 1185 | -147 | 42,16% | 390 | 15,84% | 134 | 5,44% | 21,28% |
| Padány | 861 | 403 | 433 | -30 | 46,81% | 35 | 4,07% | 33 | 3,83% | 7,90% |
| Bögellő | 351 | 181 | 214 | -33 | 51,57% | 23 | 6,55% | 29 | 8,26% | 14,81% |
| Pozsony | 411 228 | 1828 | 1918 | -90 | 0,44% | 126 799 | 30,83% | 28 891 | 7,03% | 37,86% |
| Réte | 1378 | 224 | 241 | -17 | 16,26% | 179 | 12,99% | 70 | 5,08% | 18,07% |
| Boldogfa | 428 | 63 | 59 | 4 | 14,72% | 27 | 6,31% | 15 | 3,50% | 9,81% |
| Szenc | 17 050 | 137 | 151 | -14 | 0,80% | 2626 | 15,40% | 3181 | 18,66% | 34,06% |
| Somorja | 12 726 | 474 | 466 | 8 | 3,72% | 1599 | 12,56% | 1534 | 12,05% | 24,62% |
| Dénesd | 4 482 | 24 | 9 | 15 | 0,54% | 1046 | 23,34% | 296 | 6,60% | 29,94% |
| Úszor | 949 | 27 | 23 | 4 | 2,85% | 230 | 24,24% | 54 | 5,69% | 29,93% |
| Szap | 535 | 190 | 208 | -18 | 35,51% | 24 | 4,49% | 5 | 0,93% | 5,42% |
| Csiliznyárad | 651 | 57 | 65 | -8 | 8,76% | 28 | 4,30% | 22 | 3,38% | 7,68% |
| Medve | 566 | 30 | 28 | 2 | 5,30% | 33 | 5,83% | 1 | 0,18% | 6,01% |
| Tany | 803 | 256 | 288 | -32 | 31,88% | 235 | 29,27% | 64 | 7,97% | 37,24% |

KOMÁROMI EGYHÁZMEGYE

| A község neve | Lakosok száma | Reformátusok száma | | | Reformátusok aránya | Felekezeten kívüliek | | Ismeretlenek | | Vallás-talanok aránya |
|------------------|---------------|--------------------|------|-----------|---------------------|----------------------|--------|--------------|--------|-----------------------|
| | 2011 | 2011 | 2001 | Különbség | | száma | aránya | száma | aránya | |
| Bátorkeszi | 3415 | 754 | 837 | -83 | 22,08% | 272 | 7,96% | 159 | 4,66% | 12,62% |
| Búcs | 1190 | 713 | 808 | -95 | 59,92% | 81 | 6,81% | 34 | 2,86% | 9,67% |
| Csallóközarányos | 2404 | 538 | 657 | -119 | 22,38% | 505 | 21,01% | 207 | 8,61% | 29,62% |
| Deáki | 2204 | 229 | 249 | -20 | 10,39% | 222 | 10,07% | 72 | 3,27% | 13,34% |
| Galánta | 15 138 | 190 | 204 | -14 | 1,26% | 2983 | 19,71% | 2181 | 14,41% | 34,12% |
| Vágsellye | 23 554 | 337 | 402 | -65 | 1,43% | 5167 | 21,94% | 3548 | 15,06% | 37,00% |
| Alsószelei | 1933 | 32 | 19 | 13 | 1,66% | 578 | 29,90% | 80 | 4,14% | 34,04% |
| Felsőszelei | 3220 | 29 | 10 | 19 | 0,90% | 569 | 17,67% | 199 | 6,18% | 23,85% |
| Taksony | 2031 | 24 | 12 | 12 | 1,18% | 312 | 15,36% | 126 | 6,20% | 21,56% |
| Diószeg | 5479 | 30 | 39 | -9 | 0,55% | 1095 | 19,99% | 566 | 10,33% | 30,32% |
| Szered | 16 235 | 26 | 17 | 9 | 0,16% | 3343 | 20,59% | 1710 | 10,53% | 31,12% |
| Dunamocs | 1151 | 754 | 801 | -47 | 65,51% | 47 | 4,08% | 28 | 2,43% | 6,51% |
| Karva | 748 | 62 | 71 | -9 | 8,29% | 71 | 9,49% | 81 | 10,83% | 20,32% |
| Dunaradvány | 725 | 275 | 292 | -17 | 37,93% | 49 | 6,76% | 34 | 4,69% | 11,45% |
| Pat | 509 | 50 | 32 | 18 | 9,82% | 37 | 7,27% | 31 | 6,09% | 13,36% |
| Virt | 285 | 30 | 25 | 5 | 10,53% | 30 | 10,53% | 40 | 14,04% | 24,57% |
| Ekel | 1521 | 381 | 434 | -53 | 25,05% | 200 | 13,15% | 160 | 10,52% | 23,67% |
| Érsekújvár | 39 646 | 880 | 1040 | -160 | 2,22% | 7144 | 18,02% | 6228 | 15,71% | 33,73% |
| Csúz | 1695 | 73 | 107 | -34 | 4,31% | 143 | 8,44% | 157 | 9,26% | 17,70% |
| Für | 972 | 24 | 18 | 6 | 2,47% | 28 | 2,88% | 113 | 11,63% | 14,51% |
| Tardoskedd | 5188 | 26 | 18 | 8 | 0,50% | 268 | 5,17% | 342 | 6,59% | 11,76% |

| A község neve | Lakosok száma | Reformátusok száma | | | | Refor- mátusok aránya | Felekezeten kívüliek | | Ismeretlenek | | Vallás- talanok aránya |
|-------------------|---------------|--------------------|------|-----------|--------|-----------------------------|-------------------------|-------|--------------|--------|------------------------------|
| | 2011 | 2011 | 2001 | Különbség | száma | | aránya | száma | aránya | | |
| Gúta | 10 696 | 335 | 294 | 41 | 3,13% | 1555 | 14,54% | 1045 | 9,77% | 24,31% | |
| Hetény | 1383 | 815 | 925 | -110 | 58,93% | 142 | 10,27% | 28 | 2,02% | 12,29% | |
| Kamocsa | 918 | 503 | 595 | -92 | 54,79% | 97 | 10,57% | 81 | 8,82% | 19,39% | |
| Szímő | 2281 | 46 | 50 | -4 | 2,02% | 151 | 6,62% | 128 | 5,61% | 12,23% | |
| Kisújfalu | 737 | 517 | 566 | -49 | 70,15% | 25 | 3,39% | 14 | 1,90% | 5,29% | |
| Köbölkút | 2218 | 62 | 63 | -1 | 2,80% | 214 | 9,65% | 169 | 7,62% | 17,27% | |
| Kürt | 2086 | 47 | 46 | 1 | 2,25% | 61 | 2,92% | 95 | 4,55% | 7,47% | |
| Szögyén | 2574 | 36 | 33 | 3 | 1,40% | 87 | 3,38% | 217 | 8,43% | 11,81% | |
| Komárom | 34 349 | 4066 | 4696 | -630 | 11,84% | 7922 | 23,06% | 5181 | 15,08% | 38,14% | |
| Izsa | 1643 | 92 | 101 | -9 | 5,60% | 240 | 14,61% | 163 | 9,92% | 24,53% | |
| Komáromszentpéter | 2734 | 256 | 291 | -35 | 9,36% | 127 | 4,65% | 129 | 4,72% | 9,37% | |
| Madar | 1462 | 903 | 942 | -39 | 61,76% | 24 | 1,64% | 45 | 3,08% | 4,72% | |
| Marcelháza | 3751 | 674 | 691 | -17 | 17,97% | 152 | 4,05% | 78 | 2,08% | 6,13% | |
| Martos | 694 | 440 | 488 | -48 | 63,40% | 44 | 6,34% | 8 | 1,15% | 7,49% | |
| Ímely | 2054 | 139 | 153 | -14 | 6,77% | 153 | 7,45% | 70 | 3,41% | 10,86% | |
| Naszvad | 5068 | 58 | 56 | 2 | 1,14% | 377 | 7,44% | 367 | 7,24% | 14,68% | |
| Vágfüzes | 559 | 36 | 40 | -4 | 6,44% | 68 | 12,16% | 47 | 8,41% | 20,57% | |
| Megyercs | 1197 | 264 | 400 | -136 | 22,06% | 252 | 21,05% | 241 | 20,13% | 41,18% | |
| Keszegfalva | 1929 | 112 | 114 | -2 | 5,81% | 241 | 12,49% | 226 | 11,72% | 24,21% | |
| Nagykeszi | 990 | 335 | 410 | -75 | 33,84% | 169 | 17,07% | 138 | 13,94% | 31,01% | |
| Negyed | 3301 | 730 | 841 | -111 | 22,11% | 377 | 11,42% | 186 | 5,63% | 17,05% | |
| Ógyalla | 7751 | 498 | 531 | -33 | 6,42% | 775 | 10,00% | 763 | 9,84% | 19,84% | |
| Bajcs | 1242 | 31 | 61 | -30 | 2,50% | 129 | 10,39% | 127 | 10,23% | 20,62% | |
| Párkány | 10 919 | 489 | 522 | -33 | 4,48% | 1377 | 12,61% | 1608 | 14,73% | 27,34% | |
| Garamkövesd | 1365 | 33 | 19 | 14 | 2,42% | 67 | 4,91% | 251 | 18,39% | 23,30% | |
| Kőhidgyarmat | 1034 | 25 | 22 | 3 | 2,42% | 27 | 2,61% | 50 | 4,84% | 7,45% | |
| Kéménd | 1523 | 22 | 19 | 3 | 1,44% | 63 | 4,14% | 190 | 12,48% | 16,62% | |
| Nána | 1180 | 25 | 23 | 2 | 2,12% | 154 | 13,05% | 125 | 10,59% | 23,64% | |
| Ebed | 1174 | 23 | 25 | -2 | 1,96% | 43 | 3,66% | 114 | 9,71% | 13,37% | |
| Muzsla | 1923 | 32 | 24 | 8 | 1,66% | 167 | 8,68% | 144 | 7,49% | 16,17% | |
| Perbete | 2974 | 631 | 693 | -62 | 21,22% | 139 | 4,67% | 39 | 1,31% | 5,98% | |
| Udvard | 2974 | 63 | 70 | -7 | 2,12% | 270 | 9,08% | 611 | 20,54% | 29,62% | |
| Sókszelőce | 2859 | 219 | 275 | -56 | 7,66% | 166 | 5,81% | 135 | 4,72% | 10,53% | |
| Tornóc | 2652 | 51 | 41 | 10 | 1,92% | 444 | 16,74% | 277 | 10,44% | 27,18% | |
| Vágfarkasd | 3328 | 1024 | 1179 | -155 | 30,77% | 502 | 15,08% | 206 | 6,19% | 21,27% | |
| Zsigárd | 1638 | 353 | 391 | -38 | 21,55% | 121 | 7,39% | 51 | 3,11% | 10,50% | |
| Pered | 3716 | 43 | 46 | -3 | 1,16% | 181 | 4,87% | 66 | 1,78% | 6,65% | |
| Nászdeg | 3805 | 38 | 23 | 15 | 1,00% | 129 | 3,39% | 134 | 3,52% | 6,91% | |

Hálás a komáromszentpéteri gyülekezet

Isten iránti hálával gondolunk vissza gyülekezetünk áldásokban gazdag alkalmaira, dicsérve az Urat. Májusban köszöntöttük az édesanyákat, valamint konfirmáló két fiatal testvérünket. 80. születésnapja alkalmából a Madaron élő **Gyulás Erzsébet** (gyülekezetünkben volt megkeresztelve) terítőket adományozott a keresztlőmedencére. Menyegzőkön szolgált gyülekezetünk kórusa, és öt gyermek részesült a keresztség sákratetűjében.

Ünnepi istentiszteletre került sor a gyermeknap alkalmából, amikor is a nőszövetség tagjai ajándékkal kedveskedtek a gyermekeknek. Június 13-án a komáromi színházba is elvittük őket, július 19-én és 20-án pedig kézműves- és sportnap következett számukra. Mindkét nap a templomban vette kezdetét rövid áhítattal. Az első nap a gyülekezeti termünkben folytatódott az alkalom bibliai kérdésekkel, játékkal, kézműves-foglalkozással.



A második napon a helyi lovasklubban voltunk. Mindkét nap bibliai vetélkedővel ért véget.

Az Úr kegyelméből a nőszövetség tagjainak kezdeményezésére sor került gyülekezeti termünk felújítására is. Dicsőséget mindezért Istennek!

Mészáros Erzsébet

Andreas Hess, a HEKS svájci segélyszervezet volt területi képviselője felvetése alapján és segítségével tavaly nyáron rendeztük meg az első kerekasztal-megbeszélést. Mi is ez a kerekasztal?

Az egykori szocialista, kommunista államokban sínylődő, üldözött, elesett és elnyomott egyházak helyzete segítségre indította a nyugat-európai szabad világ lelkészeit, keresztyén szervezeteit. A diktatórikus és hosszú távon életképtelen proletár internacionalizmus összeomlása után a nyugat-európai segélyek nemegyszer célt tévesztettek, felhasználásuk nem felelt meg az adományozók szándékának. Miután a támogatók a diktatúra idején szinte kizárólag bizalmi személyi kapcsolatok által jutottak célhoz, a volt rendszer összeomlása után is sokáig ez maradt a gyakorlat. Időközben megváltoztak a viszonyok és a lehetőségek. A megváltozott viszonyok új, hatékonyabb és célszerűbb megoldásokat tettek szükségsszerűvé.

A módszer adott volt: a Csehtestvér Egyház (Českobratská církev evangélická) rendszeresen tanácskozára hívja össze, kerekasztal mellé ülteti külföldi támogatóit, hogy megvitassák közös dolgaikat. Ezt a formát vettük mintául. A tavalyi után újra összehívtuk a tanácskozást, hogy számot adjunk az időközben elvégzettekről, megbeszéljük a megbeszélendőket.

Vendégeink október 12-én érkeztek az ülés helyszínére, Komárom mellé, Csallóközarányosra. Az érkezőket **Batta István** zsinati tanácsos fogadta. Este egyházunk püspöke, **Fazekas László**, és főgondnoka, **Fekete Vince** társaságában ültek vacsorához.

A rákövetkező úrnapiján a külföldi résztvevők (mind lelkészek) a közeli református gyülekezetekben hirdettek ígét. **Susanne Labsch**, a badeni egyház küldötte Tanyon; **Matthias Herren**, a svájci HEKS képviselője Nemesócsán; **Barbara Rudolph**, a rajnai egyháztól Alistálon; **Ulrich Barniske**, a németországi Református Szövetség képviselőjeként Komáromban és **Dietmar Arends**, a németországi Diakonisches Werk-től Ógyallán prédikált. A külföldieket a fogadó gyülekezetek lelkészei vendégelték meg (Csík György, Görzdi Miklós, Édes Árpád, Fazekas László és Erdélyi-Flegel Tímea). Délután az egész társaság Erdélyi Pál és felesége, Erdélyi Anita vágfarkasdi lelkészek meghívására a vágfarkasdi templom é-

A MÁSODIK KERKASZTAL-TALÁLKOZÓ

Egyházunk képviselői külföldi támogatóinkat tájékoztatták

pítésének 230. évfordulója, illetve felújítása alkalmából rendezett ünnepségen vett részt.

A tulajdonképpeni kerekasztal-tárgyalásokra hétfőn került sor, amin egyházunk részéről Fazekas László püspök, Fekete Vince főgondnok, **Géresi Róbert** püspökhelyettes, **Molnár Sándor** főtanácsos, **Rákos Loránt** zsinati tanácsos, **Ján Semjan** lelkipásztor és Batta István zsinati tanácsos vett részt (a jegyzőkönyvet **Pólya Katalin** vezette). A tárgyalás magyar és német nyelven folyt. A kezdő elcsendesedést Fazekas László püspök tartotta.

A vendégek megismerték az első kerekasztal óta elvégzett dolgainkat, a kihívásokat és gondokat, valamint a fo-

nár János, a Calvin J. Teológiai Akadémia igazgatója egyházunk képzőintézetének eddigi munkáját, jelenkori tevékenységét és feladatait vette számba. A hallgatóság figyelmét lekötötte **Édes Enikő** oktatásüggyel megbízott zsinati tanácsos összefoglalója iskolaügyünkről. A lelkésztovábbképzés kérdéskörével Géresi Róbert püspökhelyettes foglalkozott. A délelőtti ülés minden témája sok kérdést, megvitandó dolgot vetett fel. Délután **Rácz Jolán** a diakóniai munkálatokat foglalta össze rövid, tárgyilagos előadásában.

A kerekasztal résztvevői az egyházunkban fennálló helyzet megismerése után a lehetséges megoldásokkal, a fennálló lehetőségekkel foglalkoztak.



lyamatban lévő, de még előttünk álló feladatokat. Az áttekintést Batta István külügyi tanácsos ismertette.

Rákos Loránt az egyházunkban elsőbbséget élvező projektekről számolt be. Az ülésre elkészült a folyamatban lévő, befejezetlen beruházásaink áttekintése. **Tóth Zsuzsanna** lévita a cigánymisszió munkálatairól adott hírt. **Mol-**

Kitűzték a soron következő feladatokat, ismertették az együttműködés, az ismeretszerzés, valamint a támogatások lehetőségeit. Az érdemi tanácskozás végén döntést hoztak a következő kerekasztal-megbeszélés időpontjáról és felelőseiről.

Batta István



Külföldi támogatóink képviselői a csallóközarányosi tanácskozáson: Barbara Rudolph, Susanne Labsch, Ulrich Barniske, Matthias Herren és Dietmar Arends

De hol van nagypapa?

Sanci a frissen hantolt sír mellett állt, és szemét a zsebkendőjébe tette. A nagypapáját siratta, aki három napja rosszul lett, és a mentőkocsiban meghalt.

Sok időt töltöttek együtt. Siratta a közös sétákat, amiket a közeli erdőben tettek (legutóbb épp tíz napja szedtek gyönyörű, barna kalapú vargányákat), meg a balatoni kirándulást. Nyáron egy kis vitorlást készített neki. Karábia – ezt a nevet írták az oldalára.

– Ha majd nem leszek, akkor ez a hajó majd emlékeztet rám – mondta, amikor először bocsátoták vízre.

Sanci meg sem akarta hallani a mondatot a nagypapa szájából. Úgy tett, mintha épp az összekuszálódott kötelet bogozná ki, de már a gondolatba is beleborzongott: lesz majd idő, amikor nem teheti bele a kezét nagypapa meleg tenyerébe. Most pedig... Igen, meghalt, eltemették.

– De hol van most a nagypapa? – szakadt ki belőle a zokogással keveredő mondat, és az apjára nézett, valami biztatót várva.

– Tudom, hogy most rettenetesen el vagy keseredve. Én is siratom a papát, nekem is nagyon fog hiányozni. De nem tehetünk mást: testét eltemettük a sírba, a lelkét pedig visszaadtuk a teremtő Istennek; csak az emlékünkből él tovább. Majd sokat fogjuk emlegetni, és gyakran kijövünk a sírjához.

A Református keresztyén kis kátéből tanulhatjuk

90. kérdés: **Hogyan viseljük gyászunkat?**

Gyászunkban ne búslakodjunk úgy, mint akiknek nincsen reménységük. Isten bocsátotta azt ránk, akihez így szoktunk imádkozni: „...*legyen meg a te akaratod*” (Mt 6,10). Vegyük be az ő vigasztalását, hogy akit magához vett,



– De hol van most? – kérdezte már szinte követelőzően a kislány.

– A szemünk előtt eltűnt, mert eltemettük. A teste itt van a sírhant alatt, de mivel a nagypapád istenfélő volt, olvasta a Bibliát, imádságban beszélgetett Istennel, így az ő lelke most már nála, Istennél van. Azt tudjuk a Bibliából, hogy aki meghal, vagy azonnal Isten közelébe kerül, vagy épp ellenkezőleg: örökre távol lesz Istentől. De mivel papa hitte azt, hogy Jézus Krisztus az ő megváltója (neked is sokat beszélt a Megváltónkról), így most már a lehető legjobb helyen van. Emlékszel, mit vésettünk a dédi fejéjére: „*Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg*” (Jel 14,13). A papa az Úrban halt meg, mert figyelt az Isten szavára, Krisztusba vetette a hitét, azaz elhitte mindazt, amit Is-



ten a Bibliában kijelentett nekünk. Úgyhogy ő most már boldog, és örökre az is lesz. Tudod, mivel emlékezhetsz a legszebben a nagypapára? Ha a nagyit még gyakrabban fogod látogatni, megvigasztal-

az csak testére nézve halt meg, de lelkére nézve él, és egykor viszontlátjuk egymást.

91. kérdés: **Hogyan temessük el halottainkat?**

Halottainkat egyházi szertartással, keresztyéni módon temessük el! Emléket szívünkben őrizzük meg, sírjainkat gondozzuk, özvegyeikről és árváikról gondoskodjunk!

92. kérdés: **Mi temetőink ékessége?**

Temetőink ékessége a virág és a rend. Az elhagyott temető durva lelkű népre vall. Temetőinkben gyertyát nem gyújtunk, mert az pogány szokás.



lód, ha sírdogál, és elkíséred őt, amikor kijön majd a sírhoz. Ápoljuk majd a sírt, és gondozzuk a virágokat, amiket ráültetünk. Mert fontos volt számunkra a nagypapa, szerettük Őt, de elengedtük most már Jézushoz. És tudod, mit fogunk még tenni? Továbbra is fogjuk olvasni a Bibliát, és imádkozunk, ahogy azt ő tette, hogy mi is Jézushoz jussunk majd egykor – s akkor találkozunk. Mert csak az juthat Istenhez, aki életében vele él – azaz imádkozik, Bibliát olvas, templomba jár; csak annak lesz a halála után örök élete, csak az lehet boldog odaát.

Kis Lucia

„Nem azért születünk a földre, hogy majd emlékezzenek ránk, hanem azért, hogy felkészüljünk az örökkévalóságra.”

(Rick Warren)

„A halál hozzátartozik az élethez. De azt is tudom, hogy nem pont, hanem kettőspont.”

(Gyökössy Endre)

Nem kell szomorkodnunk azért, hogy a halottakat elvesztettük, hanem hálásnak kell lennünk azért, hogy ők a mieink voltak, sőt most is a mieink: mert aki hazatért az Úrhoz, közösségben marad az Isten családjával, és csak előre ment.

(Hieronymus)

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház Zsinati Tanácsa a 44. ülésén, amelyre 2013. október 26-án Komáromban került sor, az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– Jóváhagyta a 43. ülés jegyzőkönyvét.
– Miután meghallgatta Tóth Zsuzsannát, a cigánymisszió koordinálásával megbízott lévitát, megerősítette szándékát a cigánymisszió további folytatására. A kompetencia, a munkakör és az anyagi háttér biztosításához további tárgyalások szükségesek. Az elnökség és az érintett személyek által készített konkrét javaslatról a Zsinati Tanács fog majd határozni.

– Hozzájárult ahhoz, hogy a Gustav-Adolf-Werk 2014. évi keretösszegéből jóváhagyott 8000 euró támogatás kifizetését egyházunk 2014 februárjában megelőlegezze az Ipolysági Református Egyházközségnek.

– A Rozsnyói Református Alapiskola iskolalelkésze, Drenkó Zoltán barkai lelképásztor az új iskolaváltástól nem tudja el látni feladatait, mivel új szolgálati területen szeretné gondozni a rá bízott gyülekezeteket. Az egyházközség presbitériuma az iskolalelkészi szolgálatok végzésével Buza Zsolt helyettes lelképásztort bízta meg. A Zsinati Tanács tudomásul vette a Rozsnyói Református Egyházközség presbitériuma döntését.

– Módosította ZST-136/2013-as számú határozatát: Dušan Brna segédlelkészt – egészségi állapotára való tekintettel – nem helyezi át a Nagymihályi Református Egyházmegyébe, továbbra is az Abaújvárosi Református Egyházközségben végzi segédlelkészi szolgálatát. Felügyelő lelkésze Ján Semjan hernádsányi lelképásztor.

– Hozzájárult ahhoz, hogy a Szürnyegi Református Egyházközség a lelkészlak felújítása tárgyában segélykérő levéllel keresse meg a környező egyházmegyéék gyülekezeteit.

– Nem adhat felmentést a Zsinat által jóváhagyott szabályzat alól. A Zsinati Tanács ajánlja, hogy azok a lelkészek, akik nem abszolvátkák a júniusi berekfürdői lelkésztoábbképző tanfolyamot, a szabállyzattal összhangban pótolják a lelkésztoábbképzőt.

– Engedélyezte, hogy a Gálszécsi Református Egyházközség a gyülekezeti terem beázó tetőzetének javítására kapott 1500 euró összegű közalapi támogatást 2014. július 31-ig számolhassa el.

– A Szlovák Bibliatársulat megszólítására hozzájárult ahhoz, hogy egyházunk elnöksége a reformációs alap terhére egy összeget átutaljon az Egyiptomi Biblia-

A ZSINATI TANÁCS 44. ÜLÉSÉRŐL

társulat lerombolt Biblia-boltjának újjáépítésére.

– A gálszécsi Carmel nonprofit szervezet igazgatója, Zuzana Némethová 2013. augusztus 15-én kelt levelében kérte a szervezet elismerését egyházi szervezetként. A Zsinati Tanács a Carmel nonprofit szervezetet nem kívánja egyházunk B kategóriájú szervezeteként elismerni. Amennyiben a Carmel nonprofit szervezet teljesíti az A kategória öt feltételét, a Zsinati Tanács kész elismerni A kategóriájú egyházi szervezetként.

– Hozzájárult Ambrus Erika megválasztásához az Ipolypásztó-garamsallói Református Társegyházközségbe.

– Juraj Brecko, az Ondava-hernádi Református Egyházmegye esperese 2013. október 7-én kelt levelében javasolta, hogy a Zsinati Tanács a Közalap alaptőkéjéből nyújtandó kölcsönök esetében csökkentse a kamat szintjét. A Zsinati Tanács egyelőre nem módosít a Közalap alaptőkéjéből folyósított kamatok mértékén.

– Tudomásul vette Fazekas László püspök beszámolóját a Csallóközarányosi Református Egyházközségben Fekete Vince főgondnokkal a lelkészi állás betöltése kapcsán tett látogatásukról.

– Tudatában van a lelkészi állások száma és a lelkészi munkakör meghatározása szükségességének. A Zsinati Tanács a lelkésztoábbképzőt előkészítő bizottságnak ajánlja, hogy a 2014-es év toábbképzőjének fő témája a gyülekezeti szolgálat legyen.

– Egyházunk Zsinata VIII. ciklusának 10., három napra tervezett ülését 2013. november 28-ra hívja össze, a következő tárgysorozati pontokkal: a 9. ülés jegyzőkönyvének elfogadása, Pálóczi Czinke István-díj, a gazdálkodásról szóló törvény tervezete, a Közalap működésével kapcsolatos kérdéskörök, a szeretetszolgálatról szóló törvény módosítása, a szlovákiai egyházak képviselőinek közös nyilatkozata a családról és a keresztyének üldözéséről. A zsinati ülés nyitó istentiszteletén a rimaszombati református templomban lelkészszentelés is lesz, valamint sor kerül Varga Imre egykori püspök emléktáblájának leleplezésére is. A nyitó istentiszteletet megelőzően megnyílik a Református Tudományos Gyűjtemények állandó, illetve Varga Imre életét bemutató időszak kiállítás.

– Egyházunk jövőre részt kíván venni Boroszlóban a Keresztyének Találkozóján. Amennyiben a Magyar Református Egyház külön küldöttséggel kíván részt venni a lengyelországi alkalmon, egyhá-

zunk kész arra, hogy képviselői is tagjai legyenek a közös küldöttségnek. A Zsinati Tanács a szervezési költségekre 1000 eurót, a résztvevők költségeire szintén 1000 euró összeget hagyott jóvá a Közalap egyházéépítő keretének terhére.

– Megerősítette – összhangban az egyházközségek jogállásáról és társulásáról szóló 4/2011-es számú törvénnyel – a Hontfüzesgyarmati Református Egyházközség és a Fegyverneki Református Egyházközség között kötött társulási szerződést. A Zsinati Tanács határozata értelmében a két anyaegyházközség 2014. január 1-jei hatállyal társult anyaegyházközség.

– A Felsőzsecsei Református Egyházközséget 2014. január 1-jei hatállyal a Nagykálnai Református Egyházközség leányegyházközségévé minősítette.

– Tudomásul vette, hogy Fazekas László püspök kezdeményezi a Calvin J. Teológiai Akadémia igazgatótanácsának összehívását.

– A Zsinati Tanács ZST-84/2013-as számú határozatában felkérte a Közoktatási Tanácsot, hogy nyilatkozzon a HITTANÁcs tankönyvvel kapcsolatosan, hogy legyen-e koncepcióváltás vagy sem. A vélemények összegzése nyomán a Zsinati Tanács úgy határozott, hogy a 2014/2015-ös tanévre a HITTANÁcs összeállításánál legyen figyelembe véve az Édes Enikő közoktatási tanácsos által készített felmérés eredménye. Az esetleges koncepcióváltással kapcsolatban kéri a Közoktatási Tanácsot, hogy konkrét javaslattal álljon elő.

– Tudomásul vette a Diakonia Reformata nonprofit szervezet igazgatótanácsa 2013. szeptember 27-i ülésének jegyzőkönyvét.

– Munkaanyagként kezeli a szlovák-magyar eseti bizottság betérjesztett anyagát, és kéri a bizottságot, hogy konkrét javaslatokkal álljon elő a magyar-szlovák nyelvi viszonytal kapcsolatosan.

– Kész Ditta Vlasatá lasztóci helyettes lelkész munkaszerződését – saját kérelmére, közös megegyezéssel – 2013. november 15-i hatállyal felbontani.

– Megbízta a Zsinat elnökeit, tegyenek lépéseket a konfiskált és még nem visszaszolgáltatót egyházi vagyon visszaszerzésére.

– 2013. október 1-jétől 2013. december 31-ig fél munkaidőben alkalmazza Egyeg Kamilla segédlelkészt. A Zsinati Tanács kéri, hogy a hallei hallgatói jogviszonyát figyelembe véve legyen intézve a betegbiztosítása állam által történő térítése.

Egyházmegyénk elnökei, a Zsinati Elnökség tagjai és a zsinati tanácsosok részvételével 2013. október 5-én Rimaszombatban, a Tompa Mihály Református Gimnáziumban valósult meg a 11. esperes-gondnoki értekezlet.

Fazekas László püspök köszöntő szavai után Nagy Ákos Róbert gömői esperes a *Bír 13,1-9* alapján tartotta meg a nyitó áhítatot. Az esperesek beszámoltak a nagyobb horderejű dolgokról: a nyári táborokról, a kórustalálkozókról, a 3 az 1-ben ifjúsági találkozókra, a zempléni népfőiskolai képzésről, templomszentelésekről, lelkészbeiktatásokról, az iskolai helyzetről, bibliaismereti vetélkedőkről, imaközösségi napokról, gyülekezeti missziói alkalmakról stb.

2014 a tisztújítás éve, így az egyházközségi választásoknak már ez év novemberében meg kell történniük. Ez ügyben az elnökség körlevelet küldött az egyházközségeknek (októberi számunk 2. oldalán közöltük – a szerk. megj.).

Az egyházi ingatlanok visszaadása kapcsán Fazekas László püspök arról tájé-

Nyilas Misi Karácsonya

Egyházunk Diakóniai Központja ismét szeretné szebbé tenni a rászoruló gyermekek és felnőttek ünnepét, ezért ismét meghirdeti a *Nyilas Misi Karácsonya* ajándécsomag-gyűjtést. Mivel közösségeinkben is nagyon sokan élnek szűkös anyagi körülmények között, idén elsősorban **gyülekezeteink rászoruló tagjait**, valamint a kárpátaljai magyar családokat szeretnénk támogatni. A gyermekeknek, időseknek és családoknak szánt csomag gyűjtésének tervezett menete a következő: a lelkészi hivatalok, egyházi iskolák, egyházhoz közeli intézmények mihamarabb jelezzék az igénylésüket (számításán rá, hogy maguknak kell gondoskodniuk a csomagok átvételéről), az elkészített csomagokat pedig november 30-ig várjuk.

Mivel a csomagok szállítása jelentős anyagi terhet jelent, kérjük azokat, akik tehetik, hogy pénzbeli adománnyal támogassák a programot, amit köszönettel fogadunk a Diakonia Reformata nonprofit szervezet számláján (9576161/5200). Az átutalásnál kérjük feltüntetni az adományozó nevét és az adományozás célját: Nyilas Misi.

A programra jelentkezni és csomagot igényelni a Diakóniai Központ címén lehet. A csomagkészítéssel kapcsolatos információk a honlapon találhatóak.

A csomagokat a következő gyűjtőponton várjuk: Nagymegyer, esperesi hi-

11. ESPERES-GONDNOKI ÉRTEKEZLET

kozottatott, hogy 2005 óta nem történt előrelépés: a kormány szerint a restitúció lezárult. 2013. szeptember 24-én közmeghallgatáson vett részt Brüsszelben a Beneš-dekrétumok alapján elvett ingatlanok ügyében, amelyen jelen volt Lomnici Zoltán és Erdélyi Géza nyugalmazott püspök is (az Emberi Méltóság Tanácsának képviselőiként), valamint az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke. Az egyház képviselői úgy látták helyesebbnek, ha az egyház nyújtana be petíciót a vissza nem adott ingatlanok ügyében. Először lépésben levélben kellene kérni a visszaadást, s ha nem lépnek, akkor következzen a petíció. Szükség van egy pontos kimutatásra a 104/45-ös számú törvény alapján elvett ingatlanokról.

Fazekas László püspök beszámolt arról is, hogy idén a szlovákiai keresztyén egyházak legfelsőbb vezetői már kétszer találkoztak, sikerült két közös nyilatkozatot is kiadniuk.

A Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetséggel kapcsolatban Fekete Vince főgondnok arról tájékoztatott,

hogy be lett jegyeztetve a Kulturális Minisztériumban, s van már folyószámlája. Tizenhét tagja van, s egyelőre egyik egyházmegye sem képes egyházmegyei presbiteri szövetséget létrehozni.

A tanácskozáson szó esett a hittanoktatásról is. Az Iskolaiügyi Minisztériumnak már nincs módjában támogatni a hit-tankönyv kiadását. A Közoktatási Tanács jelenleg véleményezi a koncepciót, és a Zsinati Tanács dönt majd, hogy a jelenlegi koncepció szerint vagy új koncepció szerint kell majd kiadni.

Az egyházak és az állam kapcsolata témakörben Fazekas László püspök rámutatott: a 2011-ben elindult folyamatban újabb lépések történtek: a kulturális miniszter levélben tudakolta, hogy hajlandók-e az egyházak vagyonszeifeztést készíteni, illetve hogy az állami hozzájárulás az egyház kiadásának hány százalékát teszi ki.

Pályázat

A Vajáni Református Egyházközség a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház 3/2012-es számú, a lelkészek választásáról szóló törvénye 6. § (2) bekezdésével összhangban pályázatot hirdet a megüresedett lelkészi állás betöltésére.

A gyülekezet – melynek a liturgiában használt nyelve a magyar – a lelkésznek biztosítja a teljes gyülekezeti fenntartású lakhatást, az egyéb juttatásokat pedig díjlevélben határozza meg. A gyülekezet elvárja a gyülekezeti lelkészi szolgálattal járó általános szolgálatok teljes körű és önálló ellátását, az egyházmegye iskolájában (mely a gyülekezet területén van) a hitoktatás végzését, valamint hogy a pályázó zenei ismeretekkel rendelkezzen; az egyéb szolgálatokat pedig díjlevélben határozza meg.

Pályázhatnak mindazon lelkészek, akik teljesítik a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház általános érvényű belső jogszabályainak idevonatkozó rendelkezéseit. Benyújtandó dokumentum: részletes önéletrajz a lelkészi szolgálatban eltöltött évek feltüntetésével.

Pályázati határidő: **2014. február 28.**

A pályázatokat magyar nyelven az alábbi címre kell beküldeni: Az Ungi Református Egyházmegye Esperesi Hivatala, 076 77 Veľké Slemence 145, illetve Református Lelkészi Hivatal, 076 72 Vojany.

A pályázattal kapcsolatban bővebb információt a gyülekezet gondnokai nyújtanak: Czinke István (0907/093 77 55) valamint Ladányi Benjámin (0908/382 178).

Rácz Jolán

Kiss Miklós lelkipásztor beiktatása Örösben ISTEN DICSŐSÉGE MINDENEKFÖLÖTT

Szeptember 1-jéről általában az iskolakezdés jut eszünkbe, a bodrogközi Örösben idén mégsem elsősorban erre készültek, hiszen ekkor iktatták be hivatalába **Kiss Miklós** lelkipásztort. Valóban ünnep volt ez a gyülekezet életében, amire mindenki készült. Aki tehette, hetekkel az alkalom előtt segítette a templom és a parókia csinosításában, mások imádkoztak azért, hogy minden szép rendben elkészüljön. A közös munka áldását azóta is érezni a közösségben.

Vasárnap a templom teljesen megtelt, sok gyülekezeti tagnak és a gyerekeknek csak a kinti sátor alatt jutott hely. **Fazekas László** püspök igehirdetése után **Molnár Elemér** zempléni esperes iktatta be ifjú szolgatársát, majd a gondnok és helyettese a lelkész vállára helyezték a gyülekezet ajándékát: egy új palástot. A szószékfoglaló beszéd az *1Krn 29,12* alapján arról a gazdagságról szólt, amivel Isten az elmúlt években megajándékozta a közösséget, és amit Jézus Krisztusban jó reménység szerint meg is fog adni.

Az énekkar, a lelkészek köszöntése után köszöntő versek hangzottak el. A legmeghatóbb pillanat talán az volt, amikor

néhány helybeli fiatal zenész előadta **Pintér Béla** *Csak Te* című dalát. Aki ismeri a lelkészt, az tudja, mennyire sokat jelent számára a dicsőítés, amikor mindenki a saját zenei nyelvén énekel az Úrnak. A dal alatt azonban nemcsak a zenén volt a hangsúly, hanem a mondanivalón is. *Csak Te, csak Jézus Krisztus!*



Molnár Elemér esperes a beiktatást végzi. (Asszonyi Eszter felvétele)

Az istentisztelet, a sok készülődés, a prédikációk csak akkor érnek valamit, ha Jézus Krisztusról szólnak, egyedül az ő dicsőségére mutatnak. Sokak számára ezért volt ez az alkalom olyan különleges. Nem a lelkész miatt, nem a meghívott vendégek miatt, hanem az Isten jelenléte miatt: csak Ő, csak miatta, csak általa, csak az ő dicsőségére!

–km–

Nagy ajándék a tisztán látás Új otthona lett a bösi leányegyházköztségnek

Szeptember 8-án a környező gyülekezetekből is sokan gyűltek egybe Bösön, hogy együtt örvendezzenek a bösi gyülekezettel, amelynek új otthona lett. A kultúrházban megtartott hálaadó istentiszteleten **Fazekas László** püspök volt az igehirdető. A *Zsolt 40,6* alapján elmondott prédikációjában rámutatott: a bösi gyülekezet hasonló csoda, mint amikor az ember eljut a halálból az életre.

Oros Csaba, a gyülekezet lelkésze vetített képek segítségével engedett betekintést a közösség formálódásába. 1965-től voltak református istentiszteletek Bösön, mégpedig az öregotthonban, ahova először **Csukás Zsigmond**, **Brányik Sán-**



Otthonra lett a bösi gyülekezet

dor és **Végh Dániel** járt be. Majd 1993-ban ifj. **Görözdí Miklós** civilszolgálatos katonaként, jómaga pedig 1995-től lévitaként kezdett munkálkodni, 1997 novemberében pedig megalakult a leányegyházköztség. Az istentiszteleteket előbb a Csemadok-teremben, majd a kultúrházban tartották, idén pedig az Oros család által vásárolt házban alakították ki istentiszteleti helyet. (A család húsz évre a rezsi költségek fejében bocsátotta a gyülekezet rendelkezésére, a bösiiek sok munkával tették rendbe az évekig használaton kívül állt impozáns ingatlant.)

Az ünneplő gyülekezetet előbb **Fenes Iván** polgármester és **Albán József** római katolikus plébános köszöntötte. **Görözdí Zsolt** dunaszerdahelyi lelkipásztor, az anyaegyházköztség lelkészi elnöke hangsúlyozta: az élethez minden funkcióval rendelkező bösi gyülekezet már felnőtt, és a nagyokat megszégyenítő módon teszi a dolgát. **Fónagy Miklós** nyugalmazott esperes a vác-felsővárosi testvérgyülekezet nevében **Kis Csongor** gondnokkal az úrvacsoraosztáshoz szükséges

A hősök emléknapja Kamocsán

2013. szeptember 1-jén emlékező istentiszteletre szólítottak a kamocsai templom harangjai. Ezen a szép kora őszi délutánon tartotta a Csemadok alapszervezete és a falu közössége az I. és II. világháború hősi halottaira emlékezve a hősök emléknapját. A templomot megtöltő híveknek és emlékezni hazaérkezőknek **Sasák Attila** lelkipásztor a *Jn 14,2* alapján hirdette a vigasztalás ígét.

Utána **Lukácsné Dömötör Edit** szavalatára, a *Laudate* egyházi kórus szolgálatára került sor, majd a 92 kamocsai hősi halott nevének felolvasása után került sor a templomban 1925-ben és 1990-ben elhelyezett háborús emléktáblák megkoszorúzására.

Az ünnepi délután a kultúrházban folytatódott **Nagy Mónika** szavalatával, **Kamocsai Gál László**, a Csemadok helyi szervezete elnökének beszédével, énekével (**Gál Iván** harmonikakiséretével). Majd **Galo Vilmos** történész, komáromi muzeológus előadása következett. Sokak szemébe könnyet csalt **Kósa Kinga** visszaemlékezése, aki a háborúk vérvívataraiban elesett elődeire emlékezett. A község polgármestere, **Lukács Valéria** is szólt a megemlékezésen, ami **Galo-Lukács Tímea** énekével ért véget.

„Legyen ez a nap néktek emlékeztetül, és ünnepnek szenteljétek azt az Úrnak nemzetiségről nemzetiségre” (*2Móz 12,14a*).

Kamocsai Gál László



Oros Csaba bösi lelkész. (Kis László Bence felvételei)

kellékekkel kedveskedett. **Szarka Miklós** pasztorálszociológus barátként hangsúlyozta: az optometristaként is tevékenykedő Oros Csabának a szem és a látás teológiájának olyan megközelítése adatott, mint senki másnak: segíthet látni és túl látni a fizikai dolgok valóságán.

Az istentisztelet végeztével, amelyen az alistáli gyülekezet ifjúsági zenekara és a helybeliek énekara is szolgált, a résztvevők átvonultak a frekvenciált helyen, a Fő utcán található házhoz. Felszentelését **Fazekas László** püspök végezte, s a nap végére szeretetvendégség tett pontot.

–akb–

MANÓKIRÁLY BIRODALMA

Királyhelmeceen kipróbáltak egy új oktatási programot

Változnak a gyerekek – hallani sokszor a pedagógusoktól; ezek a mai gyerekek már nem olyanok, mint régen voltak – mondják az idősebb generáció képviselői; új módszerekre van szükség a gyermeknevelésben – hangoztatják a szakemberek. Ha nem is ért mindenki egyet azazal, hogy a gyerekek változnak (a gyerekek mindenkor gyerekek), azt azonban mindenki elismeri, hogy az őket körülvevő világ napról napra változik, s így a nevelési módszereknek is változniuk kell: folyamatosan meg kell újulniuk, igazodniuk kell a gyermekekhez.

„*Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon...*” (22,6a) – olvashatjuk *A példa-beszédek könyvében*, s nem csoda, hogy az ige szavait és a gyermekek nevelését

rekcsoportokkal foglalkozó lelképásztorokat. A hollandiai KOEN Alapítvány támogatásával került sor a program bemutatására szeptember 9-e és 13-a között a királyhelmecei gyülekezeti házban, ahová lelkészek, pedagógusok, gyülekezeti munkások érkeztek. A tanfolyam alatt a résztvevők játékos formában az élménypedagógia alapjait is megismerhették, s a csoportképződés és -alakulás fázisairól is hallhattak előadásokat. Az oktatóprogram írói, a tanfolyam vezetői beszámoltak pozitív tapasztalataikról is (hiszen már több csoportban végigvitték a foglalkozásokat): az egyének (csoportok) fejlődését több szempontú szociometriai felméréssel is ki tudták mutatni. A tanfolyam résztvevői közül többen – látva a csoport

Hálaadás Nagykeszin Múltban és jelenben – a hit újra erőt ad

2013. szeptember 15-én hálaadó istentisztelet volt Nagykeszin, amikor is a gyülekezet halát adott 300 éves templomáért. A megtelt templomban az ének hangjai után a helybeli lelkész (jelen sorok írója) köszöntötte az egybegyűlteket, majd **Dobai Sándor** esperes igehirdetésében az *1Pt 1,3–7* alapján arról a reménységről és örömről szólt, melynek forrása Isten. Ez lehetett a templomépítő ősök szívében 1713-ban, és a nagykesziek akkor is tudták dicsőíteni Istenüket, amikor újra és újra újjá kellett építeni a templomot a megpróbáltatások közepette.

Majer István és **Nagy Mónika** szavai után a kamocsai gyülekezet énekkar-



komolyan vevő szülők, pedagógusok, lelképásztorok folyamatosan keresik az adott gyermeknek vagy éppen csoportnak megfelelő nevelési és oktatási módot.

Surányi Zoltán és **Rákosi Réka Renáta** is a kisgyermek számára megfelelő nevelési módot keresték, minek eredményeként megszületett a *Manókirály birodalma* elnevezésű programjuk. Az óvodás és kisiskolás korú gyermekek érzelmi intelligenciájának, szociális készségeinek és képességeinek fejlesztését célul tűző program egy éven keresztül kívánja segíteni a pedagógusokat és gye-

formálódását és érezve a személyes önismeretben való előrehaladást – megfogalmazták: fontosnak tartják a program használatát a közoktatásban, valamint a kisebb gyerekek hittancsoportjaiban.

Hisszük, hogy azok a gyerekek, akik a lelkes pedagógusok és lelképásztorok által megismerkednek e programmal, fejlődni tudnak, a nekik megfelelő módon nevelődnek, s az ő életükben igazzá válik az, amit az említett igevers folytatásában olvashatunk: még ha megöregszenek, akkor sem térnek el attól.

Molnár István

Tanévnyitó és inauguráció a Selye János Egyetemen Beiktatták az SJE RTK új dékánját is

2013. szeptember 20-án, a Selye János Egyetem tizedik tanévnyitó ünnepségén az egyetem rektorának és a Református Teológiai Kar új dékánjának ünnepélyes beiktatására is sor került.

A 2012. november 8-án egyhangúlag újraválasztott **Tóth Jánost** Ivan Gašparovič köztársasági elnök 2013. február 1-jei hatállyal nevezte ki rektornak, s ezzel megkezdte második megbízatási időszaka-

kát. **Árki Zsuzsanna**, az SJE Akadémiai Szenátusának elnöke mutatta be és iktatta be hivatalába (a beiktatási ceremóniát **Juhász György** rektorhelyettes vezette). Tóth János rektor szlovák és magyar nyelven is letette az esküt, majd beszédet tartott. Ünnepi beszédet mondott még **Štefan Chudoba** iskolaügyi államtitkár, **Maruzsa Zoltán**, Magyarország felsőoktatásáért és tudománypolitikájáért fe-



ra szolgált, és a lelkész röviden elmondta a templom történetét. Az alkalmon részt vett több környező gyülekezet lelképásztora, akárcsak Magyarországról az etei gyülekezet lelképásztora és gondnoka.

A hálaadó istentisztelet a Himmusz eléneklésével ért véget. Mindezért egyedül Istené a dicsőség és a hála!

Szabó Sarolta

lelős helyettes államtitkár; **Hortai Éva**, az SJE Igazgatótanácsának elnöke és **Anton Marek** polgármester. Az ünnepség további részében **Bertók Tibor** komáromi hegedűvirtuóz játéka nyújtott nagy-szerű zenei élményt.

Majd **Görözdí Zsolt**, az SJE Református Teológiai Kara Szenátusának elnöke bemutatta az egyetemi közösségnek **Lévai Attilát**, akit az SJE RTK dékánjává választottak. Tisztségébe Tóth János rektor iktatta be Lévai Attilát, aki átvette a dékáni tisztséget jelképező láncot, majd
(Folytatás a 15. oldalon)

(Befejezés a 14. oldalról)

a jogarra történő eskütetele hangzott el szlovák és magyar nyelven.

Az ünnepség – hagyományteremtő szándékkal – a rektori dícséret átadásával folytatódott, melyben az SJE azon munkatársai részesültek, akik az elmúlt akadémiai év során kiemelkedő szakmai munkájukkal, kimagasló publikációs és tudományos tevékenységükkel jelentős mértékben hozzájárultak az egyetem fejlődéséhez. A díjazottak között volt az RTK két főállású oktatója: **Karasszon István** professzor, az Őszövettségi Tudományok Tanszékének vezetője, valamint **Molnár János** docens, a Vallás- és Filozófiatörténeti Tanszék vezetője. A rendezvényt fogadás követte, ahol Tóth Já-

Tanévnyitó és inauguráció a Selye János Egyetemen Beiktatták az SJE RTK új dékánját is



Tóth János rektor (balra) és Lévai Attila dékán

nos rektor mondott ünnepi köszöntőt.

A tanévnyitó a Kárpát-medencei magyar tannyelvű felsőoktatási intézmények közös tanévnyitó ünnepségével folytatódott, aminek központi helyszíne a budapesti Művészetek Palotája Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterme volt. Az alkalomba a részt vevő felsőoktatási intézmények videokonferencia formájában kapcsolódtak be.

Öllős Erzsébet

BÚCSI LAJOS (1923–2013)

Elhunyt lelkipásztor testvérünk Kisújfalu, az egykori kántorlakással szemben látta meg a napvilágot. Különleges tehetségét hamar felfedezte Tóth István rektor. Mivel ismerték a család korlátozott lehetőségeit, így Nehézy Károly lelkipásztorral összefogva, a saját költségükön íratják be őt az érsekújvári gimnáziumba.

A sikeres érettségi után 1944 és 1948 között a pápai teológián folytatja tanulmányait. Ott is a legjobb diákként végzett, így tanársegédként részt vesz a pedagógiai munkában, később a Csehszlovákiából kitelepítetteket gyűjti össze Mezőfalván és környékén.

1954-ben házasságot köt a szintén kisújfalui Takács Jolánnal, de az akkori politikai helyzet csak bő egy esztendővel később teszi lehetővé számára, hogy hazaköltözzön feleségéhez, akivel negyvenhét közös esztendőt kaptak teremtő Istenüktől.

Hazatérve Érsekkétyre kerül, ahol hamarosan templomot és parókiát épít. Nyírágón szintén templomépítésbe kezd. És bár az akkori egyházi vezetés ebben hallgatólagosan támogatta, a világi vezetés kényszerpályára állítja. Egyházunk csak két évtized elmúltával rehabilitálja őt, a nyolcvanas évek végén. Komáromban, Párkányban és Tanyon szolgál ismét lelkipásztorként – rövidebb ideig több gyülekezetben helyettesít. Mindenhol örömmel hirdette Isten igéjét. Közben latint – és szükség szerint bár-

mi mást is – tanít az akkor induló Calvin J. Teológiai Akadémián. A kilencvenes évek elején számba veszi a felbecsülhetetlen értékű könyvállományt a komáromi templom tornyában.

Közben – és Istennek hála nyugdíjas éveiben is mindhalálig – szorgalmasan fordít latinból és németből; nemcsak egyházi irodalmat, hanem a felvidéki helytörténeti kiadványok írói számára is leveleket, krónikákat és egyéb dokumentumokat.

Igen nagy szeretettel dolgozott az első és másodgenerációs reformátorok írásaival. Egyházunk vezetésére vár, hogy ezek a magyarul még nem olvasható művek kikerüljenek íróasztala fiókjából – és édes anyanyelvünkön is hozzáférhetővé váljanak.

Kisújfalu krónikáját a kilencvenes évektől írja. Összegyűjti a népi hagyományokat is Bölcsőtől a koporsóig című írásában. A helyi nyugdíjasklub számára éveken keresztül készíti heti rendszerességgel egyházi, történelmi és irodalmi előadásait.

Ma sokan kételkedve tekintenek a hozzá hasonló – számtalan tudományágban otthonosan mozgó – tehetségekre. Gimnazista koromban csodálkoztam rá először, hogy lelkészként mennyire otthonosan mozgott – posztmodern polihisztorként – a matematikában, a természettudományokban és természetesen a lingvisztikában is.

Azon boldog emberek közé tartozott, akik mennyei Édesatyánktól kaptak elhívást a szolgálatra. És a gondviselés vagy az önkény bárhova vitte és sodorta őket, min-

denhol igyekeztek a legjobb tudással szolgálni a rájuk bízottakat. Legutolsó találkozásunkkor mondta, hogy bár szereti az életet, és hálát ad minden egyes napért, de készen áll a hívó szó meghallására is. Mennyei Atyánk szeptember 16-án találta erre elérkezettnek az időt. Döntését két leánya, vejei, négy unokája és dédunokája hittal fogadja el. Isten vigasztaló üzenetét a gyászoló családnak és a kisújfalui templomban összesereglett gyülekezetnek Fazekas László püspök hirdette szeptember 20-án a Mt 7,24–25 alapján.

–ds–

PÁL BERTALAN (1952–2013)

Pál Bertalan 1952. szeptember 15-én Kassán született. A prágai teológián 1978-ban fejezte be tanulmányait, utána Serkében, Ekelelen, majd Vágfarkasdton szolgált gyülekezeti lelkészként. Az utóbbi években a hanvai Diakóniai Központ lakója volt, ahol egyházunk lévitai szolgálattal is megbízta.

2013. szeptember 12-én búcsúztunk tőle: temetésén Nagy Ákos Róbert esperes végezte a szolgálatot a Jób 17,11–16.19–25 alapján. A gyászistentiszteleten részt vett Fazekas László püspök, az elhunyt testvérünk által egykor pásztortolt gyülekezetek képviselői, szolgatársak, családtagok, valamint a hanvai Diakóniai Központ lakói és az ott szolgálatot végzők, továbbá a helyi református gyülekezet tagjai.

Nagy Ákos Róbert

Közmeghallgatás Brüsszelben. Szeptember 24-én Tőkés László EP-képviselő meghívására Fazekas László püspök is részt vett Brüsszelben azon a közmeghallgatáson, amelyet az elkobzott és még vissza nem adott egyházi ingatlanok ügyében tartottak. Ugyanis a romániai egyházi ingatlanok visszaszolgáltatása, konkrétan a sepsiszentgyörgyi Református Székely Mikó Kollégium törvénytelen visszaállamosítási kísérlete ügyében kezdeményezett petíció most ősszel kerülhet az EP Petíciós Bizottsága elé. Közös fellépésünket indokoltá teszi, hogy Szlovákiában szintén elhúzódik az egyházi tulajdon visszaszolgáltatása.

Generális Konvent. Szeptember 27-én és 28-án Debrecenben ülésezett a Generális Konvent elnöksége. A tanácskozáson szó volt a jövő évi programokról, a Kálvin-émlékévek lezárásáról, a Második helvét hitvallás új kiadásáról, az idei és a következő év költségvetéséről, lelkészüldésről a Szerbiai Református Keresztény Egyházba, a liturgiai példatár előkészületeiről és az egyházak életéről. A tanácskozáson egyházunkat Fazekas

László püspök és Fekete Vince főgondnok képviselték, akik részt vettek a 475 éves Debreceni Református Kollégium évfordulós ünnepi alkalmain is.

Kiállítás. Október 4-én a komáromi Limes Galériában Üvegfestmények címmel nyílt kiállítása Simon Anikó duna-szerdahelyi presbiternek. A megnyitón a kiállítás védnökeként beszédet mondott Fazekas László püspök.

Reformációs konferencia. Október 6- a és 10-e közt Fazekas László püspök és magyar helyettese, Géresi Róbert képviselték egyházunkat a Svájci Evangéliumi Egyházak és a Németországi Evangélikus Egyház közös szervezésében Zürichben megrendezett konferencián, amely a reformáció 500. évfordulójának megünneplését volt hivatott előkészíteni (35 ország 250 küldötte volt jelen). Fazekas László a végén egy pódiumbeszélgetésen is részt vett (Bölcskei Gusztáv püspök, Junko Kikuchi japán, Elisabeth Reichen svájci, Martin Schindehütte német, Jan-Albert Roetman francia és Thomas Henefeld osztrák küldött társaságában), amelynek témája a reformáció közelgő 500. évfordulójának jelentősége volt.

Úton egy erősebb Európa felé. Október 11-én a budapesti Marriott Hotelben tartották a Kereszténydemokrata Internacionálé *Úton egy erősebb Európa felé* című konferenciáját, amelyen egyházunkat Fazekas László püspök képviselte. Beszédet mondott Orbán Viktor miniszterelnök, Pier Ferdinando Casini, a Kereszténydemokrata Internacionálé elnöke; Franco Frattini, Olaszország volt külügyminisztere; Mario Mauro, olasz védelmi miniszter és Michael Gahler, német európai parlamenti képviselő. Az előadók a keresztyén értékek (család, gyermekáldás, hit stb.) mellett foglaltak állást. Rámutattak, hogy Európát az eredeti Schuman-féle elképzeléseknek megfelelően kell alakítani (elképzelése az egységről nem gazdasági, hanem politikai volt).

Bemutatókozás. Október 16-án a duna-szerdahelyi kultúrházban zajlott a Nemzetstratégiai Kutatóintézet bemutatkozósa, ahol az októberi hónap kapcsán nemzeti évfordulóinkra és a reformációra emlékezve rövid beszédet tartott Fazekas László püspök. Az alkalmon a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke, Szász Jenő mellett jelen volt Balogh Csaba, Magyarország pozsonyi nagykövete is.

Ökumenikus koncert Kassán. Október 17-én a NAPS (Naše aktivty pre Slovensko) IX. nemzetközi ökumenikus koncertjén, amelynek a Kassai Nemzeti Színház adott otthont, egyházunkat Géresi Róbert püspökhelyettes képviselte.

Csehtestvérek látogatása. Október 19-én egyházunk vezetősége Kassán fogadta a Csehtestvér Egyház delegációját. A közös ügyeinket érintő tanácskozást követően koncertre került sor. Másnap a szlovák istentiszteleten Pavel Kašpar, a zsinati esperes második helyettese, míg a magyaron Joel Ruml zsinati esperes hirdette Isten ígését.

Lelkészszentelés. A zsinati ülés nyitó istentiszteletén, november 28-án 15 órakor a rimaszombati református templomban előreláthatólag kilenc lelkész felszentelése is megtörténik. Az érintettek előtte csendesnapokon vesznek részt Rimakován.

A Pátria rádió református műsorai:

November 24-én 8.05-kor a Világosság című egyházi műsor református adásában Ráczné Édes Jolán marcellházi beosztott lelkipásztor, a Diakóniai Központ megbízott igazgatója az ötezer ember megvendégléséről szól a hallgatókhoz.

December 8-án, advent második vasárnapján 8.05-kor a Világosságban Kiss Tibor jókai lelkipásztor az ünnephez illő gondolatokat oszt meg igehirdetésében a hallgatókkal.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 11.05.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/>)

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

Előfizetőink figyelmébe

Lapunk zökkenőmentes megjelentetése és januári összpéldányszáma pontos meghatározhatósága érdekében tisztelettel kérjük a gyülekezetek lelkipásztorait, gondnokait és iratterjesztőit, akárcsak egyéni előfizetőinket, hogy legkésőbb **december 20-ig** jelezzék a szerkesztőségnek az impresszumban megadott elérhetőségei bármelyikén, amennyiben módosul a jövő évre előfizetendő példányok száma.

Az előfizetés egyébként folyamatos – akinél nincs semmilyen változás, nem kell megújítania. Tehát akik a fenti időpontig nem jeleznek változást, azt vállalják, hogy a Kálvinista Szemlét 2014-re ugyanannyi példányban fizetik elő, mint idén.

Lapunk éves előfizetési díja változatlanul **4,20 euró**. Kérjük, az előfizetési díjat majd csak januárban azzal a pénzesutalvánnyal térítsék meg, amit a januári számmal együtt küldünk.

A Bibliaolvasó vezérfonal ára is változatlanul **17 cent**, az igényelt példányszámban az esperesi hivatalok útján kapják meg a gyülekezetek.

A szerkesztőség

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Cégbejegyzési szám: 00179191

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia

Előfizethető a református lelkészi

hivatalokban és a szerkesztőség

címén.

Előfizetési díj: egy évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla

Nyomja: Reproffset, Duna-szerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09